

GLASILO OBČANOV

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE
DELOVNEGA LJUDSTVA LITIJA

DECEMBER 1989, ŠTEVILKA 10—11

Prireditve ob prazniku občine Litija

9. 12. 1989 ob 9. uri:	11. občinsko strelsko tekmovanje z zračno puško v strelskem domu v Šmartnem pri Litiji	22. 12. 1989 ob 17. uri:	proslava dneva JLA v dvorani združnega doma v Jevnici
10. 12. 1989 od 7. do 10. ure:	9. spominski planinski pohod na Tisje izpred spomenika NOB v Litiji	22. 12. 1989 ob 18. uri:	Predstavitve Mlade besede v sejni sobi SO
15. 12. 1989 ob 17. uri:	proslava ob 60-letnici vzgojno-varstvene dejavnosti v Litiji, v dvorani na Stavbah	23. 12. 1989 ob 13. uri:	slovesnost ob rekonstrukciji in modernizaciji ceste II. štajerskega bataljona Velika Kostrevnica — Tisje, v Veliki Kostrevnici
15. 12. 1989 ob 16. uri:	11. občinsko tekmovanje radiotelegrafistov v dvorani Skupščine občine Litija	23. 12. 1989 ob 10. uri:	tradicionalni mednarodni šahovski turnir na Kegljšču v Litiji
16. 12. 1989 ob 8. uri:	pohod po poteh II. štajerskega bataljona na Tisje iz Šmartna pri Litiji	24. 12. 1989 ob 13. uri:	otvoritev razstave tradicionalnih slovenskih domačih jedil, na Kegljšču v Litiji
20. 12. 1989 ob 15. uri:	otvoritev stanovanjske zadruga Čebelica v Litiji, Ljubljanska c. 1a	24. 12. 1989 ob 17. uri:	osrednja proslava ob prazniku občine Litija v sindikalni dvorani na Stavbah
21. 12. 1989 ob 14.30 uri:	otvoritev razstave Celostna podoba občine Litija (avtorica Jožica Jamšek) v avli Skupščine občine Litija		
22. 12. 1989 ob 12. uri:	otvoritev novih proizvodnih prostorov Kovinski izdelki skupne obratovalnice Mantel Zlato in Mateja, Litija, Partizanska 3 a		

Vabimo vse občane, da s svojo prisotnostjo na osrednji občinski proslavi in drugih prireditvah počastijo naš skupni praznik.

Vsem občanom in delovnim ljudem pristrčno čestitamo ob 24. decembru — prazniku občine Litija in jim želimo zdravo, zadovoljno in uspešno novo leto 1990!

Skupščina občine in Izvršni svet, Skupščine SIS, DPO in DO občine Litija

Proslavili bomo dan oboroženih sil

DECEMBER — zadnji mesec v letu. Vsi se že pripravljamo na začetek novega leta. V naši občini pa se vrstijo številne prireditve, kajti v tem mesecu praznuje svoj praznik naša občina, naše oborožene sile pa svoj rojstni dan.

Tako bo v soboto, 9. decembra, v Strelskem domu Šmartno potekalo občinsko strelsko tekmovanje z zračno puško za člane, mladince in pionirje, ki se bodo pomerili posamezno in ekipno.

V petek, 15. decembra, bo v sejni dvorani SO Litija tekmovanje radiotelegrafistov, na katerem bodo sodelovali posamezniki in ekipe občinskih štabov TO ljubljanske pokrajine, Občinskega centra zvez in Radio kluba Litija.

V soboto, 16. decembra, pa se bo s startom izpred Osnovne šole Šmartno ob 8. uri zjutraj pričel tradicionalni pohod Po poteh II. štajerskega baaljona na Tisje. Na pohodu, ki bo popestren z delovnimi točkami, na katerih se bodo udeleženci preizkusili v znanju topografije, metanju bombe in streljanju, bodo sodelovale ekipe občinskih štabov TO naše in drugih občin, ekipe ZRVS in ekipe mladincev iz naše občine.

Zaključek praznovanj rojstnega dne naših oboroženih sil pa bo v petek, 22. decembra, z osrednjo proslavo v Zadržnem domu v Jevnici s pričetkom ob 17. uri. Prireditve bodo popestrili domačini s kulturnim programom, podeljene bodo pohvale in priznanja za uspešno delo v teritorialni obrambi, ZRVS in drugih področjih SLO in DS, prebrana bodo napredovanja v višje čine, podeljeni pa bodo tudi prehodni pokali in priznanja za dosežene uspehe na tekmovanjih.

Torej, december bo pester. Pripadnikom oboroženih sil ob prazniku iskrene čestitke z željo, da bi ga tudi v prihodnje praznovali v miru in svobodi.

M. K.

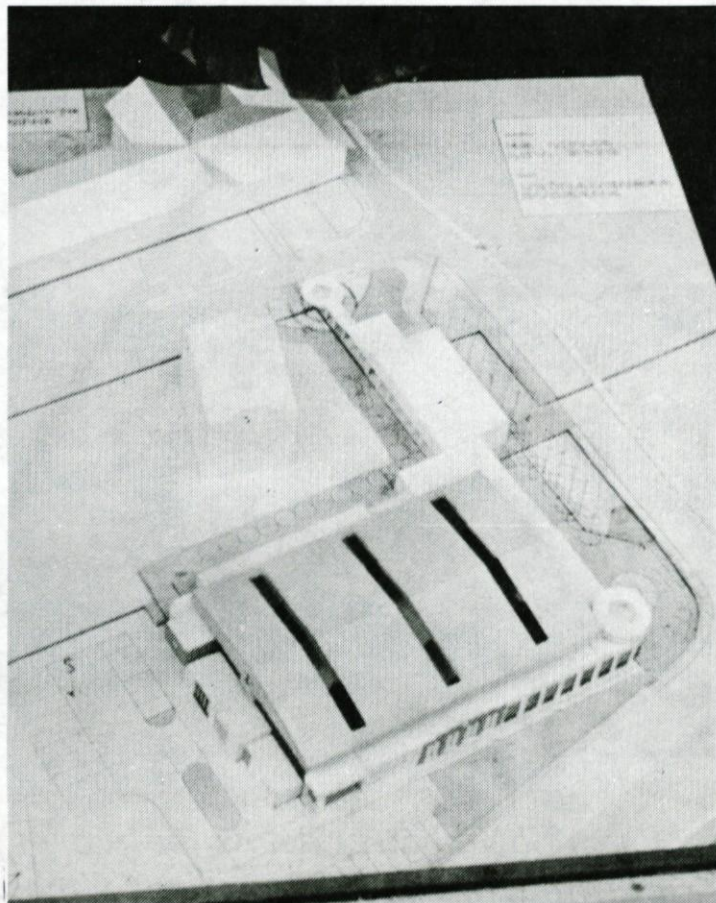
Informacija o gospodarjenju

Prikaz rezultatov poslovanja za obdobje od januarja do septembra 1989 je izdelan na osnovi predpisov, ki so veljali že ob sestavitvi polletnega obračuna, torej na podlagi nove zakonodaje na področju obračunskega sistema. Zaradi številnih bistvenih sprememb (prehod s plačane na fakturirano realizacijo, drugačna struktura odhodkov, spremembe v revalorizaciji) letošnji podatki niso primerljivi z lanskoletimi.

Kljub težkim gospodarskim razmeram so organizacije poslovale uspešno, saj nobena ni izkazala izgube. Pri pregledu rezultatov poslovanja smo ugotovili padec fizičnega obsega proizvodnje za 2,8% (v SRS porast za 3,1%), padec fizičnega obsega zalog za 12,4% (v SRS porast za 1,5%), od tega je padec zalog za reprodukcijo manjši, in sicer 8,4% (v SRS porast za 4,7%). Gospodarstvo je po podatkih na osnovi delovnih ur zaposlovalo 3.483 delavcev, kar je za 73 delavcev oziroma 2% manj kot v enakem obdobju lani (tudi v SRS zmanjšanje zaposlenih za 1,3%). Število zaposlenih se je znižalo v večini organizacij, povečalo pa se je le v Kmetijski zadrugi Litija. Poprečni obračunani neto osebni dohodek na delavca je bil 4.513.993 din (v SRS 5.268.335 din po podatku Stati-

Dela pri gradnji ve

Maketa večnamenskega objekta je na ogled v TD Litija

v občini Litija v obdobju od januarja do septembra 1989

stične informacije Zavoda SRS za statistiko):

Izvoz na konvertibilno področje se je po podatkih Narodne banke Slovenije povečal za 24,3%, uvoz pa zmanjšal za 2,4% v primerjavi z devetimi meseci lanskega leta.

Primerjava letošnjih finančnih rezultatov z lanskoletnimi ni mogoča. Zato smo primerjali letošnje devetmesečje s polletnimi. Le-ti pa nam kljub relativno kratkemu razdobju treh mesecev kažejo zaskrbljujoče strukturne premike. Delež poslovnih prihodkov v celotnem prihodku se je zmanjšal s 74,6% na

68,5%, povečal se je delež prihodkov od financiranja s 25,0% na 31,1%, medtem ko je ostal nespremenjen delež izrednih prihodkov. Na drugi strani se je zmanjšal delež poslovnih odhodkov v skupnih odhodkih z 69,5% na 59,0%, povečal se je delež odhodkov financiranja z 28,9% na 39,1% in izrednih dohodkov z 1,7% na 1,9%.

V razporejenem dohodku se je povečal delež obveznosti za potrebe družbene skupnosti s 34,0% na 38,4% (nadaljuje se trend hitrejši rasti obveznosti do republiških in

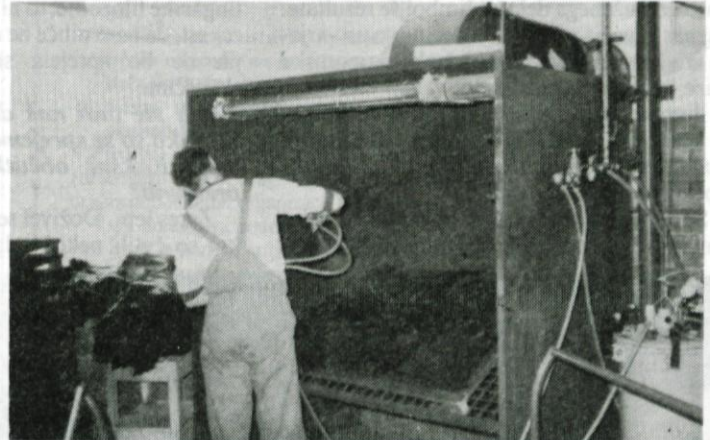
počasnejše rasti do občinskih samoupravnih interesnih skupnosti), delež čistih osebnih dohodkov in skupne porabe s 33,8% na 39,0% in zmanjšal delež akumulacije z 32,2% na 22,6%.

Na področju negospodarstva so tri samoupravne interesne skupnosti izkazale izgubo v višini 18.925.031 tisoč din (v enakem obdobju preteklega leta 1.290.118 tisoč din — indeks 1363). Izgubo so izkazale Občinska zdravstvena skupnost v višini 17.478.212 tisoč din, Občinska skupnost socialnega skrbstva v višini 237.604 tisoč din

in Občinska izobraževalna skupnost v višini 1.109.215 tisoč din.

V prvih devetih mesecih letošnjega leta ni nobena organizacija združenega dela in delovna skupnost prikazala izgube. Število zaposlenih na osnovi delovnih ur je 567 in je za 1% manjše kot v preteklem obdobju. Povprečni neto osebni dohodek je bil 6.042.731 din (po podatku iz Statističnih informacij Zavoda SRS za statistiko je bil povprečni osebni dohodek v negospodarstvu SRS 6.411.410 din).

Olga Malenšek

Čnamenske dvorane so v polnem teku

V oktobrski številki našega glasila smo objavili novico, da so ob krajevnem prazniku Litije položili temeljni kamen za novo večnamensko dvorano. Stala bo na zemljišču med Zasavsko cesto in Cesto Mire Pregelj, gradili pa jo bodo iz sredstev I. krajevnega samoprispevka.

Ker vlada za omenjeno gradnjo veliko zanimanje med občani, smo obiskali tovariša Jožeta Mirtiča, predsednika gradbenega odbora, in ga poprosili za nekaj informacij.

Tovariš Mirtič se je naši prošnji rad odzval in tako vam lahko iz prve roke postrežemo z vsemi podatki.

Koliko sredstev je bilo zbranih doslej?

Do oktobra 1989 je bilo zbranih iz naslova samoprispevka in obresti 39.033.563.998 dinarjev.

Kako je teklo delo gradbenega odbora pri pripravi tega velikega projekta?

Prvo sejo gradbenega odbora smo imeli letos junija. Na tej seji smo sprejeli predlog o najprimernejši lokaciji večnamenske dvorane, to je prostor med občino in stanovanjskima hišama Grošljevih in Kraljevih, kjer je bila nekoč predvidena lokacija kulturne dvorane.

Predlog smo posredovali izvršnemu svetu SO Litija z željo, da ga vključi v idejno zasnovno budoče ureditve mestnega jedra kot enega od pogojev za javni natečaj.

Odbor je glede na drugi del programa samoprispevka, ki obsega popravilo strehe in napeljave vodovoda v osnovni šoli na desnem bregu, adaptacijo starega dela šole z ureditvijo novih prostorov za glasbeno šolo in godbo, izgradnjo večnamenskega prostora (jedilnice) sprejel sklep, da OS Litija in ZIK-glasbena šola Litija predložita idejni projekt s predračunom. Vrednost del mora biti v okviru deleža, predvidenega za te namene.

Omenili ste javni natečaj. Kdo vse se je javil nanj?

2. oktobra je posebna petčlanska komi-

sija odprla ponudbe. Na natečaj so se prijavile štiri delovne organizacije (GIPOSS, SCT, SGP Kamnik in SGP Beton Zasavje). Najugodnejši ponudnik je bil prav SGP Beton Zasavje, ki je dela tudi dobil, saj so bile nekatere druge ponudbe višje tudi za 50%.

Kolikšna je vrednost del?

9. oktobra je bila sklenjena pogodba s SGP Beton Zasavje. Dela so razdeljena v I. in II. fazo. Skupna vrednost znaša 90.658.000.000 din. Izvajalec je odobril tudi kredit. Vrednost del v I. fazi, kjer bomo pridobili 2.792 m² prostora, znaša 76.981.000.000 din. V II. fazi pa bomo pridobili še 578 m².

Bi hoteli nekoliko konkretnije opredeliti pogodbene obveznosti?

Glede na razpoložljiva sredstva je bilo ugotovljeno, da se bodo v okviru I. faze izvedla dela v vrednosti 62.354.000.000. Odpadla bodo torej dela pri zunanji ureditvi, notranji opremlitvi in druga dodatna dela. Ob podpisu je bila cena znižana na 60.000.000.000 din. Financiranje naj bi potekalo takole:

— 17. oktobra se izvajalcu nakaže za pravo del 10.000.000.000 din,

— 31. oktobra se iz sredstev samoprispevka nakaže 28.000.000.000 din,

— SGP Beton Zasavje bo investitorju odobril kredit za dobo dveh let v višini 19.000.000.000 din z obrestno mero revalorizacijske stopnje in realnih obresti,

Jože Mirtič

zmanjšanih za 5%. Kredit se bo odplačeval iz tekočega priliva, — 3.000.000.000 pa se iz tekočega

priliva samoprispevka plača SGP Beton Zasavje do 15. februarja 1990.

Do kdaj morajo biti končana dela v I. fazi?

Po pogodbi morajo biti končana do 30. maja 1990.

Kako pa bo z gradnjo II. faze?

Ker ima dvorana širši, občinski značaj, bi bilo prav, da se za dograditev II. faze zbirajo sredstva tudi iz drugih KS, iz dela gospodarstva in prispevkov iz BOD. Skratka, poiskati se morajo vsi možni viri.

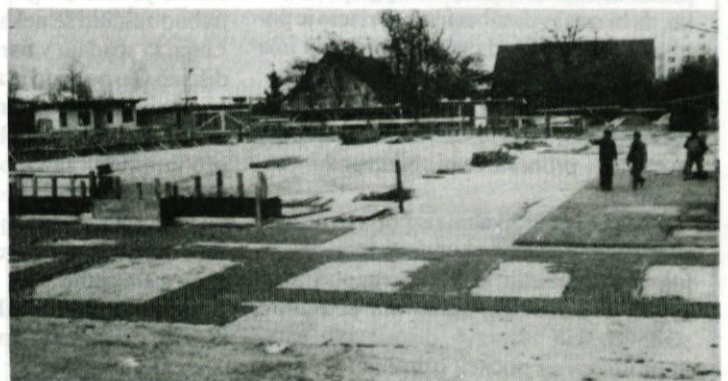
Kdo pa opravlja nadzor nad deli?

Sklenili smo pogodbo z ljubljanskim investicijskim zavodom, ker je bil najugodnejši ponudnik.

In kdaj naj bi bila dvorana predana svojemu namenu?

Računamo, da bi bila jeseni 1990. leta dvorana funkcionalno pripravljena za dejavnosti, ki jim je namenjena. Če bo seveda vse teklo po terminskih planih.

J. S., foto: GO, MŠ

Temelje za večnamenski objekt so že položili

V ljudeh je ustvarjalna moč

V dneh pred praznikom občine Litija smo obiskali predsednika SO Litija tovariša Mirka Kaplja in mu zastavili nekaj vprašanj. Kljub mnogim obveznostim, ki so ta dan čakale nanj, je vseeno našel čas tudi za ta pogovor. Tako je nastal tale zapis, ki vam ga ponujamo v branje.

Tovariš predsednik, smo pred občinskim praznikom, kako bi vi označili minulo enoletno obdobje?

Moram reči, da je bilo to izredno razgibano obdobje na vseh področjih življenja in dela. Ton so mu dajale gospodarska reforma in borba združenega dela za čimboljše rezultate. Saj nas le večja produktivnost, novo ustvarjene vrednosti potegnjejo iz globoke ekonomske krize, v kateri se nahajamo.

Pomemben pečat so dogodkom vtisnili tudi sprejeti amandmaji k ustavi SRS, saj je znano, kakšnim pritiskom smo bili in smo še izpostavljeni v Sloveniji.

Seveda smo pri vseh teh dogajanjih udeleženi tudi mi, v naši občini. Tudi naša skupščina

na je potrjevala našo trdno odločenost, da si pravila našega življenja še naprej izbiramo sami na temelju odločitve kočevskega zbora odposlancev, sklepov SNOS-a in zgodovinskih odločitev AVNOJ-a.

Ko smo se tako energično uprli izvozu mitingarske filozofije, to ni bil strah, pač pa naša zavest, da nam nihče ne more vsiliti rešitev, ki jih ne bo sprejela slovenska delegatska skupščina.

Bili ste tudi naš delegat v Skupščini SRS, ko so se sprejemala ustavna dopolnila. Kakšni občutki so vas takrat prevevali?

Zares lepi. Doživel sem nekaj podobnega, kot so čutili nekoč odposlanci slovenskega

naroda v Kočevju. Ne morem vam popisati, kakšno je bilo razpoloženje v dvorani, ko smo družno zapeli Zdravljico, ko so nas pred skupščino pričakali ljudje s pozdravi.... Delegati smo vedeli, da smo predstavljali voljo slovenskega naroda.

Kako pa bi ocenili gospodarske razmere v naši občini?

Mislím, da je bil narejen velik premik v naših KS in OZD. V vseh krajevnih skupnostih je čutili velik polet in pripravljenost, da se izboljšajo pogoji življenja v teh sredinah. Mislím na izgradnjo telefonskega omrežja, družbenih hiš, gasilskih domov, vodovodov, cestnega omrežja. Tu ni neodločnosti, apatije. Krajevne skupnosti kar tekmujejo, katera bo ustvarila več in bolje. Poudariti moram, da je bilo samo letos asfaltiranih več kot 35 km cest (za 15 km je že podpisanih pogodb.) V tem mandatnem obdobju pa je bilo skupaj asfaltiranih 75 km cest. To pa je že nekaj, na kar smo lahko upravičeno ponosni. Zgrajeni so bili še mnogi drugi objekti (igrišča, mostovi, cevovodi, cestne povezave).

Poseben poudarek je bil dan ustanavljanju malih proizvodnih enot. V Litiji smo, kot veste, odprli enoto mikroelektronike, razmišljamo tudi o ustanavljanju podjetja.

Seveda vse tudi ni tako rožnato. Naše združeno delo bije veliko bitko za ohranitev doseženega, da ne govorimo o preživetju, čeprav tudi letos računamo, da ne bomo imeli izgubarjev.

Katero so po vašem mnenju težiščne naloge v letu 1990?

Na področju gospodarstva bo treba tudi nadalje zagotavljati stabilne pogoje za naše gospodarstvo. Treba bo ustanavljati nove male proizvodne enote, gospodarsko oživiti naše krajevne skupnosti, izboljšati infrastrukturo, da bo moč naprej razvijati turizem. Poseben poudarek mora biti dan razvoju našega kmetijstva.

Na področju družbenih dejavnosti bo treba zagotavljati razvoj vseh aktivnosti, ki prispevajo k večji kvaliteti življenja. Seveda je tu še marsikaj nedorečenega, veliko je še odprtih vprašanj. Ne bi se smeli slepti, da bo že nova organiziranost rešila vse do sedaj nakopičene probleme.

V pluralizmu interesov pa zagotavljati strpen in kulturni dialog vseh in vsakogar.

Bi želeli še kaj sporočiti našim bralcem?

Rad bi jim zaželel veliko sreče in vse lepo v letu 1990. Da bi trdni in enotni premagovali vse ovire. Samo taki smo nepremagljivi!

Zapisal: J. S., foto: M. Š.

Seje zborov občinske skupščine

Zbori občinske skupščine so v novembru zasedali in odločali na ločenih sejah. Med drugim so delegati v zboru združenega dela in zboru krajevnih skupnosti po skrajšanem postopku sprejeli Odlok o organiziranju javnega podjetja. V zboru združenega dela so sprejeli sklep, da z 22. 11. 1989 preneha veljati ukrep družbenega varstva v Gostinskem podjetju Litija. Hkrati so priporočili Gostinskemu podjetju, naj v primeru prodaje objekta na Cankarjevi cesti v Litiji, v katerem je tudi restavracija Pošta, tega ne proda zasebnikom, ampak naj ga proda tako, da bi ostal v družbeni lasti. Pri tem je potrebno upoštevati, da gre za objekt, ki ima namensko določeno uporabo prostorov, spada pa tudi v staro mestno jedro. Tega bi bilo neprimerno težje, če že ne kar nemogoče urejati v primeru, če bi objekt prišel v zasebno last.

Po temeljiti in živahni razpravi so delegati v zboru krajevnih skupnosti sprejeli Odlok o organizaciji in načinu ugotavljanja vrednosti stanovanj, poslovnih prostorov, stanovanjskih hiš, stavb, delov stavb, garaž in prostorov za počitek oziroma rekreacijo v lasti občanov. Nekateri delegati so bili

mnenja, da so obdavčeni samo tisti občani, ki zgradijo objekt z lastnim delom, vendar je bilo s strani funkcionarja, ki vodi občinski upravni organ za varstvo okolja in urejanje prostora pojasnjeno, da namen tega odloka ni v nobenem primeru v tem, da bi ponovno ugotavljali vrednost objektov, pri katerih je bilo to že storjeno, ampak ravno nasprotno — ugotavljanje vrednosti tistih objektov, pri katerih to še ni bilo ugotovljeno.

Družbenopolitični zbor je obravnaval in sprejel več informacij in poročil. Delegat ZSMS je med drugim predlagal, da je potrebno zaščititi še nekatere objekte v občini Litija, ki spadajo v naravno in kulturno dediščino. To pobudo je zbor soglasno sprejel. Ni pa dobil podpore predlog delegata ZSMS, da zbor ne bi obravnaval Informacije o vzrokih za zaposlovanje delavcev izven občine Litija, češ da problema ne zajema celovito. Informacijo je družbenopolitični zbor obravnaval in sprejel, prav tako pa tudi oba ostala zbora.

Delegati vseh treh zborov so postavili tudi vrsto delegatskih vprašanj in pobud.

Marko Godec

EVROPA ZDAJ!

11. kongres ZKS, Ljubljana, 22.-23.12.1989

Litijski komunisti pred 11. kongresom ZKS

Dober mesec po programsko-volilni seji občinske organizacije ZKS so se delegati konference ponovno sestali. Tokrat zato, da bi pred 11. kongresom ZKS strnili razpravo, ki je pred tem v osnovnih organizacijah potekala o kongresnih dokumentih.

Najmanj razprave je bilo o osnutku poročila. Po eni strani zato, ker je bilo poročilo povsod sprejeto kot realno in objektivno, po drugi pa tudi zato, ker so osrednji organi slovenske partije pri svojih prizadevanjih za prenavo in demokracijo imeli tudi aktivno podporo litijskih komunistov.

Najvažnejša je bila razprava o programskem dokumentu Za evropsko kakovost življenja. Dokument je bil praktično v vseh razpravah podprt, zlasti še zaradi svojega doslednega zavzemanja za demokratične družbene spremembe in uveljavitev evropskih standardov na vseh področjih od življenjske ravni do varstva človekovih pravic. Izrecno je bil podprt tudi sodoben, privlačen način predstavitve tega programa.

Konferenca pa je sprejela tudi nekaj konkretnih pobud za dopolnitev. Tako so menili, da bi vendarle kazalo opredeliti odnos ZK do mladinskega organiziranja, pri čemer gre tako za vprašanje nepolitične, družbene organiziranosti mlade generacije in iskanje ustrezne neideološke oblike iniciacije mladih ljudi, kakor tudi za vprašanje organiziranosti mladih znotraj same ZK.

Zlasti razpravljali iz gospodarstva so opozarjali, da vprašanje preobrazbe družbene lastnine ni ustrezno rešeno. Menili so, da ni realno predvidevanje, da bo samoupravljanje možno tudi v lastniških podjetjih, saj je upravljanje pravica, ki gre lastniku.

Konferenca je tudi menila, da bi morali bolj jasno opredeliti odnos zveze komunistov do drugih političnih organizacij in združenj, zlasti še, na kakšnih osnovah bodo z njimi sodelovali. Veliko razprav se je sukalo ravno okoli tega, kaj je tisto, kar program zveze komunistov loči od programov drugih strank. Značilno za sisteme, kjer vlada konkurenca med političnimi strankami, je, da prihaja do medsebojnega vpliva programov, razlike pa se pokažejo takrat, ko se je potrebno konkretno opredeliti, kako uresničiti splošne, med seboj podobne smernice. Tudi zaradi tega so se delegati na konferenci zavzeli za to, da bi takoj po kongresu programski dokument konkretizirali z akcijskimi nalogami, določili prioritete in se jih takoj lotili ter pri tem tudi dosegli rezultate, saj bodo šleli samo rezultati. Brez njih bodo še tako dobri programi le malo pomagali. Na konferenci so se zavzeli za čimprejšnjo izdelavo programa ZK za nastop na volitvah, pri čemer je enako pozornost potrebno nameniti vsebini tega programa in temu, kateri kandidati bodo s svojim ugledom garancija za njegovo uresničevanje.

Delegati konference so tudi podprli osnutke kadrovskih list za člane CK ZKJ iz Slovenije, prav tako kandidata za predsednika in sekretarja P CK ZKS, pri tem je v osnovnih organizacijah največ podpore za funkcijo predsednika dobil Ciril Ribičič, za funkcijo sekretarja pa Sonja Lokar, kar je tudi razumljivo glede na to, da so ju v postopku evidentiranja za to funkcijo predlagale številne osnovne organizacije v občini.

Razprava je tudi podprla tiste spremembe statuta, ki pomenijo večjo vlogo člana, ki sproščajo možnosti za njegovo večjo smoiniciativnost in ki pomenijo prilagajanje organiziranosti novim političnim razmeram. Ob aktualnih razpravah o tem, ali bodo osnovne organizacije še ostale v podjetjih, so se opredelili za to, da statut tovrstnega organiziranja ne bi niti zapovedoval niti prepovedoval. Pač pa se delegati zavedajo, da bo razvoj nujno prinesel depolitizacijo podjetij. Zato so se zavzeli za pričetek takojšnjih organizacijskih, vsebinskih in kadrovskih priprav za prehod na drugačno organiziranost.

Razprava se ni mogla izogniti zaostrenim političnim razmeram, nastalim po napovedanem, prepovedanem in odpovedanem mitingu 1. decembra je pozivu P RK SZDL Srbije k prekinitvi vseh stikov s Slovenijo. Delegati so odločno podprli ravnanje pristojnih organov SR Slovenije in obsodili poziv predsedstva RK SZDL Srbije, ki so ga ocenili ne le kot dejanje politične nerazsodnosti, ampak predvsem kot grobo kršitev načel pravne države. Izrazili so tudi ogorčenje nad neutemeljenimi in absurdnimi očitki, ki jih je na račun kandidature Milana Kučana in Janeza Kocjančiča za člana CK ZKJ izreklo P CK ZK Srbije. Razpravljali so menili, da je tudi zato potrebno vztrajali pri obeh kandidaturah, obenem pa od CK ZKJ zahtevali, da se opredeli do tako očitne zlorabe pravice do dajanja mnenj o kandidatih iz drugih republiških organizacij.

B. V.

V skladu z določili 4. in 7. člena Pravilnika o podeljevanju občinskega priznanja Osvobodilne fronte slovenskega naroda in o delu Žirije

razpisuje

Žirija za podeljevanje priznanja Osvobodilne fronte slovenskega naroda Občinske konference SZDL Litija

5 PRIZNANJ OSVOBODILNE FRONTE ZA LETO 1990

Priznanje OF je namenjeno posameznikom in organizacijam za njihovo delo in prispevek k dosežkom trajnejšega pomena pri razvoju socialistične samoupravne družbe, zlasti pri:

- uveljavljanju delovnih ljudi in občanov kot nosilcev odločanja na vseh ravneh,
- za dosežke pri uveljavljanju, krepitvi in razvoju SZDL kot fronte delovnih ljudi in občanov ter njihovih organiziranih socialističnih sil,
- uresničevanju ustavno opredeljenih družbenoekonomskih in političnih odnosov na posameznem področju družbenega življenja in dela ter v družbi nasploh, še zlasti pri razvijanju delegatskega sistema in uveljavljanju in razvijanju temeljnih samoupravnih skupnosti.

Predloge lahko oblikujejo krajevne konference SZDL, organizacije združenega dela in druge samoupravne organizacije in skupnosti, vodstva družbenopolitičnih organizacij ter družbene organizacije in društva.

Vsak predlog za podelitev priznanja OF je predlagatelj dolžan posredovati Žiriji za podeljevanje priznanja OF pri Občinski konferenci SZDL, ki se mora o predlogu izjasniti in svoje mnenje posredovati predsedstvu Občinske konference SZDL Litija.

Predloge z obrazložitvijo in utemeljitvijo naj predlagatelji pošljejo Žiriji za podeljevanje priznanja OF pri Občinski konferenci SZDL Litija, Trg na Stavbah 1, 61270 Litija, najkasneje do vključno 15. februarja 1990. Predlogi morajo biti izpolnjeni na posebnih obrazcih, ki so na razpolago na OK SZDL Litija.

Žirija za podeljevanje priznanja OF pri Občinski konferenci SZDL Litija.

IZ DELA IZVRŠNEGA SVETA IN OBČINSKE SKUPŠČINE

Dve seji izvršnega sveta v novembru

Izvršni svet Skupščine občine Litija je imel v mesecu novembru dve redni seji. Kot izvršilni organ občinske skupščine je odgovoren za stanje v občini in za opravljanje funkcij občinskih upravnih organov. V okviru svojih pristojnosti je obravnaval osnutek in predloge odlokov, informacije, poročila in še nekatere druge zadeve. Vse osnutke in predloge odlokov, informacije in poročila je s svojimi pripombami posredoval zborom občinske skupščine, ki nato o njih razpravljajo in odločajo o tem, ali jih bodo sprejeli ali ne.

Na svoji prvi novembrski seji so člani izvršnega sveta največ pozornosti namenili Osnutku odloka o organiziranju javnega podjetja, Poročilu o sanaciji Gostinskega podjetja Litija in Informaciji o gospodarjenju organizacij združenega dela v občini Litija v obdobju januar — september 1989. V skladu z Zakonom o podjetjih in z Ustavnim zakonom za izvedbo ustavnih amandmajev k ustavi SR Slovenije se morajo sedanje organizacije združenega dela posebnega družbenega pomena organizirati drugače. Med takšne organizacije spada tudi KOP Komunala Litija, ki naj bi se organizirala kot javno podjetje. Izvršni svet je osnutek odloka o tem sprejel in ga posredoval zboru združenega dela in zboru krajevnih skupnosti. V zvezi s sanacijo Gostinskega podjetja Litija je izvršni svet menil, da so odpravljani razlogi, zaradi katerih je bil uveden ukrep družbenega varstva, in je predlagal zboru združenega dela, naj ukrep preneha veljati. Prav tako je izvršni svet sprejel Informacijo o gospodarjenju organizacij združenega dela v občini Litija v prvih devetih mesecih letošnjega leta ter jo posredoval zboru združenega dela.

Na drugi seji v mesecu novembru je bila osrednja pozornost namenjena Osnutku odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o davku na promet nepremičnin. Izvršni svet je osnutek sprejel, saj gre za usklajevanje davčnih osnov, ker bi sicer zaradi inflacije vsi občani — davčni zavezanci spadali v najvišjo možno obdavčitev. S spremembo, ki jo morata seveda potrditi in sprejeti zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti občinske skupščine, pa se to ne bo zgodilo. Izvršni svet je sprejel tudi peti izračun skupne porabe za leto 1989.

Marko Godec

Posvet starešin teritorialne obrambe občine Litija

Na rednem letnem posvetu o usposabljanju enot teritorialne obrambe, ki je bil 17. novembra letos, so starešine štaba in enot teritorialne obrambe naše občine analizirale svoje delo v tekočem letu in obravnavale okvirni program dela za prihodnje leto — zadnje leto tega srednje-ročnega obdobja.

Poročilo o usposabljanju vključuje izvedene priprave in usposabljanje starešin in enot teritorialne obrambe v tem letu, vključno z oceno bojne usposobljenosti vseh struktur v teritorialni obrambi naše občine. Usposabljanja so bila raznovrstna, pestra in uspešno izvedena. Poseben poudarek je bil na intenzivnih pripravah starešin oz. izvajalcev usposabljanja. Sodelovanje z ostalimi strukturami, ki delajo na področju SLO in DS, je bilo tudi v tem obdobju uspešno.

OŠTO Litija si je tudi v tem letu prizadeval za čimbolj racionalno izvajanje nalog na vseh področjih svojega dela. Krajši čas usposabljanj, boljše strokovna usposobljenost starešin, konkretne naloge in cilji, določeni tudi na podlagi predhodnih izkušenj ter vzpostavljanje ustreznega moralno-političnega stanja v enotah so glavni dejavniki za doseganje končnega uspeha posamezne vaje, za večjo zainteresiranost pripadnikov na njej kakor tudi za gospodarnije obnašanje na tem področju.

Po oceni nadrejenih štabov in najvišjega zveznega organa, ki preverja delo na tem področju, je OŠTO Litija s svojim načinom dela in izvajanja nalog zelo uspešen. V takšnem obsegu in s takšno kvaliteto

to bo nadaljeval svoje delo tudi v prihodnjem letu. Še nadalje bo največ pozornosti posvečene strokovnemu usposabljanju starešin in pripadnikov posameznih

Stane Sevljak. Komandant OŠTO Litija Rihard Urbanc pa se je ob tej priložnosti starešinam TO — veteranom zahvalil za dolgoletno uspešno delo na tem področju

in jim izročil knjige v spomin na včasih težke, a vendar lepe trenutke v teritorialni obrambi.

Marina Krnel

enot teritorialne obrambe, v vseh enotah pa bodo večjo skrb posvetili izboljšanju obnašanja in izgleda vojakov, vzdrževanju materialnih sredstev kakor tudi še nadaljnji racionalni porabi finančnih sredstev, medtem ko bo sama vsebina posameznih usposabljanj načrtovana tudi na podlagi dosedanjih izkušenj.

Uspešno delo v prihodnje sta OŠTO Litija in njegovim enotam zaželela tudi predsednik SO Litija Mirko Kaplja in predstavnik PŠTO ljubljanske pokrajine

Voščilo ob božiču in novem letu

Vsem kmetičam, kmetom, občankam in občanom občine Litija želimo vesele božične praznike, polne miru, medsebojnega spoštovanja in zaupanja, ter srečno, zdravo novo leto 1990.

Želimo, da bi izročilo božičnega miru doseglo naša srca, saj je še vedno prisotna moč orožja in prevlade. Prav zaradi tega je potrebno še bolj utrjevati suverenost naroda, varstvo človekovih pravic in svobodin, spoštovanje razlik, ki bi nas lahko bogatilo, namesto da nas razdvajajo, in medsebojno spoštovanje ter zaupanje.

Poleg zdravja želimo obilno letino, primerno vreme in primeren dohodek, ki bo zagotovil primerno existenco kmečkega prebivalstva.

Prihaja leto prvih svobodnih volitev, leto, ko se bo odločalo o prihodnosti združništva, kmetijske politike in gozdarstva. Prav tu se zastavlja zelo pomembna naloga vseh kmetov, še posebno pa naše organizacije, da javno povemo, da smo že za preizkušeni model kmetijske politike, ki se je v zahodnem svetu pokazal za učinkovitega. Obenem pa bi take spremembe prinesle delovnim ljudem in občanom cenejšo in bolj zdravo hrano.

Naj zaključimo v upanju, da bomo le postali tako materialno kot duhovno bogatejši, vrnili spoštovanje do vrednote dela, znanja in da bo sonce Evrope zasijalo bolj toplo tudi v naši deželi.

Pridružujemo se čestitkam ob občinskem prazniku občine Litije.
PODRUŽNICA SLOVENSKE KMEČKE ZVEZE LITIJA

TELEFON DEMOKRATIČNE JAVNOSTI

(061) 881-269

Neprekinjeno 24 ur na dan. Če v prostorih ni nikogar, se bo oglasil avtomatski telefonski odzivnik in pustite predlog ali sporočilo. Na tej številki boste dobili občinsko konferenco ZSMS Litija, podružnico Slovenske kmečke zveze občine Litija, Centra interesnih dejavnosti mladih Litija, Študentskega servisa Litija in Projekta Levstikova pot. Povejte nam, česar si ne upate ali ne morete povedati drugje. Ne bomo ostali gluhi.

TUDI SZDL SE PRENAVLA

Spoštovani krajan!

Želite postati aktivni član v Socialistični zvezi, ki kaže postati tudi v naših krajevni skupnostih gibanje:

- vseh krajanov za prijaznejše življenje v naši KS;
- za dobrososedske odnose in pomoč ljudem v stiski;
- za kakovostnejšo ponudbo blaga in storitev;
- za nadaljnji razvoj komunalne dejavnosti;
- proti nesmotrni pozidavi krajevne skupnosti;
- za zdravo, varno in urejeno okolje;
- za posebno skrb otrokom in družini;
- za razvoj turizma v čistem okolju;
- za uveljavljanje vseh vrst zasebnih iniciativ;
- za demokratično in učinkovito odločanje o naših skupnih razvojnih vprašanjih v krajevni skupnosti in občini.

Navedli smo le nekatere naloge iz osnutka programa Socialistične zveze »Z demokracijo in ustvarjalnostjo v bogatejše življenje«.

Socialistična zveza se bo še naprej ukvarjala z vsemi tistimi problemi človeka, ki ne bodo zapisani v programih nobenih zvez, organizacij in skupščin, zaznala bo te probleme in začutila, da jih moramo reševati.

Pristopite, oziroma ostanite še naprej član Socialistične zveze!

S prenovi želimo evidentirati tudi naše članstvo, zato objavljamo izjavo, ki jo podpisano posredujete Krajevni organizaciji SZDL v vaši krajevni skupnosti ali na OK SZDL Litija, Trg na Stavbah 1, Litija.

IZJAVA:

Ime in priimek

leto rojstva

stanovanje

podpis

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

IZJAVLJAM

da ostanem še nadalje član Socialistične zveze se želim na novo včlaniti v Socialistično zvezo (ustrezno podčrtaj)

Kraj in datum:

ANKETA SKZ LITIJA

Cenjani kmetje, kmetice in vsi drugi bralci in bralke.

V združništvu se obetajo precejšnje spremembe. Podružnica SKZ Litija se zavzema za klasične zadruge, vrnitev odvzetega združnega rodovitnega premoženja, za združno predelavo in trgovino. Prav zaradi tega prosimo vse kmete, da anketo izpolnijo, kajti s tem bodo kar največ prispevali k pravilni rešitvi teh vprašanj. Anonimnost je zagotovljena, saj se ni treba podpisati. Izpolnjeno anketo pošljite v kuverti na naslov OK ZSMS LITIJA, Ponoviška 6, LITIJA s pripisom ZA KMEČKO ZVEZO.

Prepričani smo, da je to lažja naloga, kot pa je bil mlečni štrajk, zato si vzemite praznični čas, učinek pa bo sigurno večji. Anketo lahko izpolnijo tudi drugi bralci.

Obkrožite črko pred našim odgovorom ali pa dopišite svoj predlog.

1. Delovno mesto:
 - a) kmet
 - b) kmetijski strokovnjak
 - c) delavec
 - d) upokojenec
2. Ali so današnje zadruge dovolj kmetove, ali je dovolj odločanja v njih za kmeta?
 - 1) DA
 - 2) NE
3. Ali je potrebna vrnitev združnega premoženja kmetom in ugotovitev tega premoženja?
 - 1) DA
 - 2) NE
4. Ali je potrebna osamosvojitve zasebne proizvodnje od družbene?
 - 1) DA
 - 2) NE
5. Ali je bi bila bodoča organiziranost zdajšnjih kmetijskih združenj v klasično zadrugo mogoča in edino rešljiva?
 - 1) DA
 - 2) NE
6. Kako naj bi se preuredile zdajšnje zadruge?
 1. Vrnitev na manjše zadruge, ki so nekoč že obstajale z vsem premoženjem.
 2. Samostojna kmetijska zadruga, samostojna družbena proizvodnja — mešano podjetje.
 3. Razvoj v principu sedanje organiziranosti zadrug.
7. Ali bi se kmetov položaj izboljšal, če bi kmetje ustanovljali združno-predelovalne obrate?
 - 1) DA
 - 2) NE
8. Ali je naloga zadruge, da skrbi za izboljšanje dohodkovnega položaja kmetov, za zmanjšanje stroškov, medsebojno pomoč itd.?
 - 1) DA
 - 2) NE
9. Ali menite, da je potrebno, da so zadruge v poslovnih sistemih (Mercator, HP)?
 - 1) DA
 - 2) NE

HVALA!

ODBOR ZA INFORMIRANJE SKZ LITIJA

ZSMS bo zmagala na volitvah 1990

Na 13. kongresu ZSMS v Portorožu smo ZSMS-jevci jasno rekli »dost malo«. Dovolj imamo tega, kar imamo danes; pogrešamo tisto, kar bi si lahko v 40-letni povojni zgodovini lahko pridobili. Nismo, malenkostni, zato bomo v prihodnje še jasnejši in konkretniji pri svojih zahtevah. Zavedamo se teže svojih nalog, saj je bilo doslej v našem sistemu narejenih toliko napak, ki jih bo težko popraviti. To lahko storijo le novi ljudje, neobremenjeni s preteklostjo, pošteni, polni znanja in sposobnosti.

ZSMS od kongresa dalje ni več mladinska organizacija. Postala je samostojna in odprta politična organizacija za vse ljudi. Program ZSMS je jasen. Zavzemanje za človekove pravice in svoboščine, samostojno gospodarstvo, neodvisno od dnevne politike, hitro vključevanje v sodobne svetovne tokove, humano človekovo okolje in razbijanje monopolov oblasti, politični sistem, kjer bodo imeli prav vsi državljani od kmetov, delavcev, učencev, študentov do intelektualcev, vodstvenih in vodilnih delavcev enako pravico in možnosti dela. Naj pridejo na odgovorna mesta novi in sposobni ljudje, ki imajo znanje in znajo delati. Dovolj je bilo politiziranja in ideologije, ene in edine resnice. Naš cilj je torej popolna SVOBODA. In vsi tisti, ki so že postali naši člani, ali to želijo ali pa jim je naš program všeč, in seveda tudi tisti, ki mislijo drugače, so dobrodošli v naši organizaciji. Naj bo vendarle več resnic!

Član ZSMS lahko postane vsak, ki je dopolnil 15 let in podpiše pristopno izjavo, da sprejema statut ZSMS. To je tudi poglobljena dolžnost vsakega člana, vse drugo so zgolj PRAVICE članov. Teh pa v pravi demokraciji ne more biti malo. Vsem občanom bomo konkreten program ZSMS v občini sproti predstavljali, jih poprosili za podporo. Nikogar ne bomo prisiljevali. Sami se odločite o našem programu in ciljih boljšega in lepšega življenja. Da boste lažje sooblikovali naš program po meri ljudi, se včlanite v našo organizacijo.

Včlanite se lahko tako, da izpolnete prijavnico oziroma pristopno izjavo v časopisu in jo pošljete v OK ZSMS Litija, Ponoviška 6, 61270 Litija, da pokličete po telefonu na številko 881-269 ali pa se ogledate na sedežu občinske konference ZSMS. Kličete lahko vseh 24 ur v dnevu, kajti svoje želje ali sporočilo lahko pustite na avtomatskem telefonskem odzivniku. Po podpisu pristopne izjave boste prejeli člansko izkaznico in statut ZSMS.

Še ena pomembna naloga nas čaka v prihodnjem letu. Volitve! In naš cilj bo sodelovanje na volitvah vseh tistih kandidatov, ki so sposobni, ki znajo delati in so neobremenjeni s preteklostjo. Le novi ljudje in novi programi lahko rešijo sedanje stanje. V to smo prepričani. In kot je dejal Jože Školč, predsednik republiške konference ZSMS, lahko zmagamo še na volitvah leta 1990.

Ali nam bo to uspelo, bo jasno že aprila prihodnje leto. Težko delo nas čaka. V občini marsikje vztrajajo na starih principih dela, čeprav se javno zavzemajo za spremembe. Kako naj drugače razumemo vztrajanje oziroma izjave, da v litijski občini pravega volilnega boja ne bo. Vendar smo odločno proti takšni vnaprejšnji rezervaciji svojih toplih foteljev, zato dopustimo prave demokratične volitve. Omejevanje volilnega boja že v času, ko sploh ni povsem jasen sistem volitev, pa pomeni vnaprejšnje napovedovanje izida volitev in zapiranje vstopa novim ljudem, novim strankam in novim idejam. Temu odločno nasprotujemo tako v občinski konferenci ZSMS Litija kot tudi v litijski podružnici Slovenske kmečke zveze. Zato že zdaj pozivamo javnost, da nas podpre v naših prizadevanjih za razbijanje monopolov oblasti in vnaprejšnjega omejevanja prave demokracije. Konkretno naše in upamo da tudi zahteve demokratične javnosti pa bomo pravočasno posredovali vsem občanom.

RUDI BREGAR
sekretar OK ZSMS Litija

PRISTOPNA IZJAVA

SPODAJ PODPISANI

VSTOPAM V ZSMS. SPREJEMAM STATUT ZSMS.

V _____, DNE _____

PODPIS:

IME IN PRIIMEK:

DATUM ROJSTVA:

ULICA:

KRAJ:

POŠTNA ŠTEVILKA:

OBČINA:

ZAPOSLETVE:

IZOBRAZBA:

TELEFON doma: _____ v službi: _____

Z S M S

KRAJEVNA SKUPNOST LITIJA

Naših šestdeset let

Tudi največji prazniki se prej ali slej izpraznijo, pogosto jim čas in razmere spremenijo smisel in pomen. Vseeno so prazniki potreba življenja, vanje polagamo svoj zgodovinski spomin, so potreba, da svoj vsakdanjik povezujemo z nečim velikim in pomembnim v preteklosti.

* Tudi v vrtcu praznujemo. Pred 60 leti je Franja Potokar, prva vzgojiteljica, začela v osnovni šoli z organizirano predšolsko dejavnostjo, nato je vrtec potoval na delavske Stavbe, po II. svetovni vojni pa se ustalil v Ukmarjevi vili. V tem času so vzgajali mirnega, bogaboječnega, ubogljivega otroka, pa tudi po vojni naj bi bil otrok udarnik, brigadir ali pa kurirček. Sreča je bila le v tem, da so se za vzgojiteljski poklic odločali ljudje s srcem in dušo, zato so otroci lahko ostali »otroci«. Tudi Franja Potokar je bila vzgojiteljica, ki je otroke vzgajala z ljubeznijo, zato ni čudno, da je bila njena igralnica hram otroške sreče.

* Kasneje so le doumeli, da je vsak otrok svet zase, enkratni in neponovljiv, in prav ta spoznanja so bogatila vzgojni proces štirinajstih vzgojiteljic, kot sta bili Olga Primožič in Pavla Hofer.

* V 70 letih se pojavi val mladih in ambicioznih vzgojiteljic in prvih varuhinj, kar vzkipi v nenehno odprtost v ustvarjalnost, v moč znanja, v kulturo duha in dela.

In kako je bilo v zadnjem desetletju? Ne moremo reči, da se je družba do nas mačehovsko obnašala, zgradili smo vrsto vrtcev in prizidkov, in to v Litiji, Šmartnem, Jevnici in Savi, za kar ima nemalo zaslug tragično preminula Marica Merzel, ki je s srcem in žarom soustvarjala domove otroške sreče. Prav ta je, da se spomnimo naših delovnih organizacij, zlasti Predilnice, LIL, IUUV in IAK, ki nam v težavah vedno pomagajo.

Na strokovnem področju smo prišli do pomembnega spoznanja, da je dobro organizirana predšolska vzgoja pogoj za uspešnost v šoli in kasneje v življenju. Kot smo v povojnem času našemu otroku vzeli pravico do otroštva, tako smo to nehoti počenjali tudi v tem obdobju, in to predvsem s tako imenovano »intelektualizacijo« predšolske vzgoje: z računalništvom, jeziki, naravoslovjem. Pozabili smo, da je otrok čustveno bitje s svojo enkratnostjo in neponovljivostjo, potrebuje ljudezen, materialni svet mu je drugotnega pomena. Z uvajanjem novosti v vzgojno delo skušamo otroku omogočiti in igri izživeto otroštvo.

Sedaj pa je čas, ko se borimo za svojo samobitnost, enotnost in državno slovensko suverenost. Tako je mogoče reku »Teško je biti Slovenec« dodati tudi lepši drugi del: »Lepo je biti Slovenec«, ko smo pred nalogo, da vzgajamo otroke, ki se bodo v viharju zavedali svojih korenin.

Franci Končar

Šolski minister v Litiji

V počastitev 60-letnice VVO Litija je občinski komite ZKS Litija 21. 11. 1989 v prostorih OŠ Litija organiziral okroglo mizo na temo Predšolska vzgoja v povezavi z osnovno šolo danes in v prihodnosti.

Uvodna razmišljanja sta posredovala dr. Ludvik Horvat, predsednik republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje, ter pedagoška svetovalka Zavoda za šolstvo SRS prof. Irena Levičnik. Posveta so se udeležile učiteljice 1. in 2. razreda osnovnih šol, vzgojiteljice in varuhinje VVO Litija, delavci ŠSS, starši in družbenopolitični delavci.

V dinamični, razgreti in aktivni razpravi smo razčistili vrsto strokovnih problemov ter prišli do sklepa, da je sodobno organizirana vzgoja dolžnost in odgovornost tako vrtcev, šol kot celotne družbe ter da je nujno potrebno medsebojno sodelovati tako strokovno kot organizacijsko.

Oblikovati moramo družbeno vizijo razvoja, ki naj sloni na znanju, ustvarjalnosti ter sproščeni vzgoji srečne osebnosti otroka. Država naj se ne vpleta v vzgojno-izobraževalni sistem, ker s tem zavira uveljavljanje stroke in s tem napravi več škode kot koristi.

Uveljavi naj se končno že vlaganje v znanje, vzgojo in kulturo ljudi, kot edino prednost, ki nas lahko izvleče iz družbene krize.

Franci Končar

Taktična gasilska vaja

V mesecu požarne varnosti — oktobru — smo v našem GD izvedli taktično gasilsko vajo na OŠ Litija. Dne 20. 10. 1989 ob 11. uri je alarm napovedal začetek vaje. Pri vaji je poleg domačega GD sodelovalo še GD iz Šmartnega pri Litiji. Domače GD je sodelovalo z orodnim vozilom, avtociстерno in 11 gasilci, šmarsko GD pa z avtociстерno in 4 gasilci. Z vajo smo preverili gasilskotaktično usposobljenost gasilcev, stanje opreme, še posebej dihalnih aparatov, reagiranje naših pionirjev, ki so tisti čas bili pri pouku in poleg vsega tudi, kako reagirajo in kako se znajdejo vsi učitelji in učenci v taki situaciji.

Ob 11. uri je prišlo na osnovni šoli Litija do eksplozije in požara, ki se je hitro širil. V razredih so imeli učenci redni pouk, zato jih je bilo treba evakuirati. Reševanje učencev so prevzele učiteljice, ki so jih usmerile k zasilnim izhodom I in II, saj je bil glavni vhod poln dima in delno porušen. Takoj so tudi

alarmirali GD Litija, ki je tja odšlo z avtociстерno in orodnim vozilom. Zaradi velikega požara smo prosili za pomoč tudi GD Šmartno, ki je prispelo na požarišče z avtociстерno.

Gasilci so takoj odšli na reševanje z dihalnimi aparati in z lestvami v prvo nadstropje v upravo šole. Avtociстерna pa je zavarovala širjenje požara. Gašenje se je nadaljevalo s peno in drugimi gasilnimi sredstvi. Ko je na požarišče prispelo GD Šmartno s svojo avtociстерno, je takoj zavarovalo razširitev požara na plinsko postajo.

Požar smo »premagali« ob 11.33. Vajo ocenjujemo kot uspešno, saj večina članov ni bila seznanjena s to akcijo kakor tudi ne učenci na šoli. Seveda pa je bistveno, da se čimprej zberemo in organiziramo za prave požare — čeprav si jih nikoli ne želimo. Raje bi sodelovali in demonstrirali le namišljene požare.

Ivan Kolar

Aktivni člani GD Litija

Oktobra in novembra smo bili člani GD Litija zelo aktivni. Meseca požarne varnosti smo se lotili zares delavno. Poleg običajnih opravil v samem domu, ki jih je vedno dovolj, smo se lotili še nekaj drugih opravil.

Z avtociстерno smo izvajali po sektorskih območjih »učne ure«, tako da so tudi ostali člani drugih GD lahko spoznali, kako se ravna z njo v primeru intervencije, še posebno, če jo na požarišče pripelje le voznik, ki sam vsega ne more storiti, časa za razlago v takih primerih pa seveda tudi ni.

Največja akcija pa je za naše društvo nedvomno bila prekrivanje našega gasilskega doma. Zaradi čim manjših stroškov smo se člani odločili, da se sami lotimo te stvari. Zbrali smo se dvakrat. Prvič smo prenesli plošče do strehe, drugič pa smo se lotili samega prekrivanja. Brez večjih težav smo uspeli prekriti streho z novimi salonitnimi ploščami. Obakrat je sodelovalo 19 ljudi.

V novembru pa smo s starimi ploščami pokrili tudi našo lestev, za katero smo naredili poseben nadstrešek.

Ivan Kolar

FRANJA POTOKAR

Konec dolge poti

Franje ni več. Naše Franje, kot smo ji rekli, ustanoviteljice vrtca pred 60 leti v Litiji, prve vzgojiteljice in dolgoletne ravnateljice.

Živela je v času, ko je bilo treba z vsemi silami braniti mlado silje, ki je pognalo v razkošen dan, toda tudi v času ozkosrčnih odločitev, rekel bi, preplašenem času, ko smo se bali, da ne poteptamo sveže preorane prsti.

Teško je bilo v njenih časih biti slovenski vzgojitelj. Franja je to dobro spoznala in skusila. Eno pa najbrž drži: brez ljubezni, tiste igrive otroške ljubezni, ki jo je tako radodavno delila tem nežnim bitjem in tudi sprejemala, bi bilo njeno življenje bolj gluho, revnejše, manj bogato in manj smiselno. In ni čuda, da si je v jeseni svojega življenja našla skriti kotiček ob obronku Velikega vrha skupaj s svojim možem, kjer se je v šepetu tišine natanko spominjala drobcev, vonjev, glasov s te svoje dolge poti.

Bila je vrec energij, kot bi bilo v njej vsaj pet življenj. Zdaj pa je ta vrecle usahnili, vendar za njim je ostala globoka struga, ki bo še dolgo spominjala na njeno bistrino z njenim jasnim življenjskim izročilom: »Vzgajajte otroke tako, da bodo srečni.«

Tako se je v našem vrtcu sesul v prah steber, ki nas je svoje dni ščitil pred duhovno majhnostjo in ljubo preproščino duha. To si velja zapomniti, vtisniti v spomin, kajti leta in leta morajo miniti, da postane človek osebnost, vredna spoštovanja in zgleda.

Ljudi, ki so odšli, se spominjamo predvsem zaradi dvojega: najprej zato, da se poklonimo njihovemu delu, in drugič zato, da ostanemo zvesti sebi in spoštljivi do dela, ki so ga opravili.

Da strnemo vrste, da najdemo ključe do vseh nevšečnosti, do vseh zlih besed, do vseh src. Samo zato je vsaka smrt smiselna in naravna. Franja počiva v slovenski zemlji. Naj spi. Dolga pot jo je utrudila...

Franci Končar

Športnorekreacijski center v Jevnici

V program III. krajevnega samoprispevka v KS Jevnica je bila vključena tudi izgradnja rokometno-košarkarskega igrišča. V ta namen so se že v letu 1987 pričele priprave predvsem glede pridobivanja potrebnega zemljišča, ki bi nadomestilo dosedanjo nogometno igrišče na neprimerni lokaciji. V letu 1988 je bilo pridobljeno potrebno zemljišče med železniško progo, cestno povezavo Jevnica — Senožeti, Jevniškim potokom in tolmunom ob reki Savi. Navedena lokacija je omogočala izgradnjo nogometnega igrišča, rokometno-košarkarskega igrišča, tri teniška igrišča ter prostor za balinanje (2 stezi) in omogočala lepo ureditev okolice. Načrte za športno-rekreacijski center so izdelali domači strokovnjaki s področja gradbene in geodetske stroke. Skupščina KS Jevnica je v celoti podprla predlog ŠD Enotnost Jevnica, da se namesto gradnje samo rokometno-košarkarskega igrišča pristopi h gradnji športno-rekreacijskega centra, kjer se združijo vse dosedanje športno-rekreacijskega centra, kjer se združijo vse dosedanje športno-rekreacijske površine. ŠD Enotnost Jevnica je imenovalo gradbeni odbor, katerega vodi neumorni športni delavec Marko Godec. Pristopilo se je k zagotavljanju potrebnih finančnih sredstev, ki so jih zagotovili: OVS Ljubljana-Sava je brezplačno prispevala gramoz za nasutje, financirala obrambni nasip ob tolmunu in utrdivitev dela športno-rekreacijskega centra v smislu zavarovanja prid poplavam; SCT IAK Kresnice je brezplačno odstopila jalo-vino za obrambni nasip ter kamenje za utrdivitev dela površin; SCT Ljubljana je zagotovil določene prevoze kamena in asfaltiranje rokometno-košarkarskega igrišča z zunanjo ureditvijo; SGD Beton, TOZD Gradmetal je vzporedno z gradnjo cestne povezave Jevnica — Senožeti izvedel navoz gramoza iz reke Save ter utrdivitev in ravnanje športnih površin; KS Jevnica je iz sredstev III.

krajevnega samoprispevka zagotovila 50.000.000.— din, ki so bila namenjena za plačilo ograjne mreže ter nabavo dela tenisita; ŠD Enotnost pa je z lastnimi sredstvi nabavilo del tenisita in opreme, katere večji del so prispevale številne trgovske in delovne organizacije. Ljubitelji športne rekreacije in krajanji pa so s prostovoljnim delom postavili celotno ograjo, uredili okolico ter opremili vse športne površine. Tako organiziran ter posloven pristop h gradnji je omogočil, da je bil športno-rekreacijski center v Jevnici 16. septembra 1989 izročen svojemu namenu. S tem je bila uresničena dolgoletna želja ljubiteljev športne rekreacije širšega območja krajevne skupnosti Jevnica. Na otvoritvi je KS Jevnica podelila najzaslužnejšim za izgradnjo športno-rekreacijskega centra spominske listine, ki so jih prejeli: OVS Ljubljana-Sava, VGP Hidrotehnik Ljubljana, Podjetje za urejanje hudournikov Ljubljana, SGD Beton, TOZD Gradmetal Litija, SCT TOZD IAK Kresnice, Ivan Židar — glavni direktor SCT Ljubljana, in Štefan Horvat — vodno gospodarski svetovalec OVS Ljubljana — Sava.

Športno društvo Enotnost Jevnica pa je zaslužnim posameznikom in organizacijam podelilo spominske plakete. Prejeli so jih: Aleš Horvat, Mirko Kaplja, Dane Namestnik, Marjan Crikvenčič, KS Jevnica, Tone Bratun, Jože Prošenc, Jože Gorenc in TKS občine Litija.

Gradbeni odbor za izgradnjo ŠRC Jevnica je podelil plakete posameznikom za opravljeno prostovoljno delo. Le-te so prejeli: Lovro Križaj, Damjan Rovšek, Tomo in Boštjan Jerebič, Jernej Trebec, Srečko Kotar, Jože Bokal, Jože Godec st. in Ivan Rus. Kulturni program so popestrili tudi izven naših meja znani Zasavski rogisti ter plesna skupina RONDO. Mirko Kaplja, predsednik skupščine občine Litija pa je ob

življenjskem jubileju izročil državno odlikovanje Janezu Kukovici za dolgoletno družbenopolitično in društveno delo. Na otvoritveni slovesnosti je bila izročena zahvala in priznanje Marku Godcu, predsedniku gradbenega odbora, in Ivanu Rusu, gospodarju ŠD Enotnost za izjemno in neumorno delo pri gradnji športno-rekreacijskega centra.

Gradbeni odbor pa misli že na nadaljnjo vsebinsko dopolnitev centra. Aktivnosti so razdeljene v tekoče, kratkoročne in dolgoročne naloge. Funkcioniranje ŠRC mora zagotavljati sredstva za redno vzdrževanje in bo deljeno v tekmovalni šport (NK Enotnost), komercialno rekreacijo (tenis, balinanje, organizacija sindikalnih iger in srečanj) ter v splošno rekreacijo občanov.

Kratkoročne naloge so povečanje kapacitet vodooskrbe, razsvetljava športnih površin ter postavitev primerne gostinskega objekta (brunarica).

Dolgoročni nalogi pa sta usposobitev tolmana za ribolov, morda tudi čolnarjenje, ter celo izgradnja manjšega bazena.

Usmeritve so sicer zahtevne, vendar ob dosedanji zagnanosti morda celo uresničljive.

V mislih je predvsem pomen lokacije ŠRC ob evropski peš poti, pomembnem izhodišču na Janče in Sv. Miklavž ter bližina republiškega in občinskega centra.

Ob koncu KS Jevnica in ŠD Enotnost Jevnica izrekata zahvalo vsem, ki so omogočili izgradnjo ŠRC Jevnica.

Slavko Rokavec

Kmetijski nasveti (informacije)

Kemična analiza zemlje

Priporočamo kmetom, da je sedaj pravi čas za odvzem vzorcev zemlje za kemično analizo. Najbolje je, da se povežete s pospeševalno službo v zadrugi. Lahko pa opravimo odvzem vzorca zemlje tudi sami, in to po naslednjem postopku. Vzamemo sondo, če pa sonde nimamo, se lahko poslužimo drugih sredstev: motike, lopate. Z lopato naredimo kvadratno jamo 25 x 30 cm in globoko do globine odvzema za posamezno kulturo. Napravimo pokončen odrez do določene globine.

V sadovnjakih in vinogradih je globina odvzema od 30 do 40 cm, na njivah od 15 do 20 oz. 25 cm, na travnikih pa od 6 cm.

Na določeni površini naredimo čim več teh odvzemov. Nato združimo vse odvzeme v dvokilogramsko papirnate ali plastične vrečke. Vzorce označimo in jih damo v analizo.

Z analizo zemlje dobimo izjemno kakovostne podatke, ki nam povedo naslednje:

- ali je naša zemlja kislja oz. bazična,
- ali je potrebno apnenje zemljišča,
- katera gnojila potrebuje zemlja in katerih sestavin ne potrebuje,
- pokaže rodovitnost zemlje.

Iz praktičnih izkušenj lahko povemo, da so v veliko primerih naša zemljišča prekisla (to opazimo po mahu, ki se pojavi na zemljišču) in se z apnenjem zelo izboljša rodovitnost tal in občutno zvečajo pridelki.

Enak učinek je pri pravilni uporabi mineralnih gnojil. Ob tako visoki ceni mineralnih gnojil je kemična analiza zemlje sigurno gospodarna naložba.

Travno deteljna mešanica

Priporočamo, da se v setveni kolobar uvršča čimveč travno deteljne mešanice in ostalih metuljnic. Te sestavine potrebujejo le minimalen del dušika v mladostnem razvoju, medtem ko pri PK gnojilih (fosforjevi in kaljivi) moramo dodati še 90 — 120 kg na ha fosforja oz. 100 do 160 kg kalija. Ker je zelo malo PK gnojil brez dušika, je še najprimernejša uporaba NPK 7-20-30 v količini 400—500 kg na ha letne količine v mladostnem razvoju. Naslednja leta pa jedovolj le fosforno in kalijevo gnojilo.

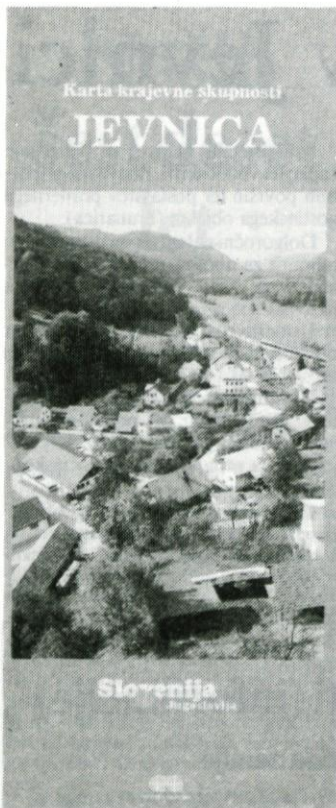
S takim kolobarjenjem bomo pridobili bolj kakovostno krmo, izboljšali kolobar naslednjim kulturam ter privarčevali potrebe po dušičnih gnojilih, ker pridobivajo dušik iz zraka.

Bodimo pozorni na pokladanje vitaminov in mineralov v zimskem obdobju, ker je potreba po teh v zimskem času izdatnejša.

ODBOR ZA POLJEDELSTVO IN ŽIVINOREJO
PRI PODRUŽNICI SKZ LITIJA

KRAJEVNA SKUPNOST JEVNICA

Izšla karta KS Jevnica

Karta območja krajevne skupnosti Jevnica ima tole vsebino:

1. glavna stran: prikaz naselij Jevnica, Kresniške Poljane, Golišče in Zgornja Jevnica z objekti in hišnimi številkami, kategorizacija cest, družbeni in zasebni objekti, spominska obeležja, prometnice, vodotoki ter smer evropske peš poti Baltik — Jadran v merilu 1:10.000

2. hrbtna stran: posnetki naselij Jevnica, Kresniške Poljane, Golišče in Zgornja Jevnica ter športno-rekreacijskega centra, Modne konfekcije Jevnica in nekaterih obrtnih izdelkov. Vsebinski del vsebuje pomembnejše naslove, naslove obrtnikov, spominska obeležja ter prometne povezave z grafičnim delom v merilu 1:50.000 in opisom nastanka in razvoja naselij s prevodom v nemščino.

Izdelavo je izvedel Geodetski zavod SRS Ljubljana v sodelovanju z Geodetsko upravo SO Litija in KS Jevnica. Finančna sredstva so zagotovili: delovne organizacije, skupnosti, obrtniki ter občani KS Jevnica. Karto krajevne skupnosti Jevnica je mogoče kupiti v samopostrežni prodajalni in gostilni pri Milki v Jevnici. Vsebinski del je prispevala Eva Kovič, fotografije Vinko Udovič, zasnova pristojni organ KS Jevnica.

S. R.

Želje so se uresničile

»Čestitam krajanom KS Jevnica ob velikem in uspešnem prizadevanju obnove mostu in novo zgrajenega dohoda na desnem bregu Save, s katerim smo na stičišču treh občin: Domžal, Litije in Ljubljana Moste-Polje pridobili eleganten objekt, ki bo z urejenim okoljem sam govoril, tudi mimoidočim turistom drugih narodov na evropski PEŠ POTI E 6, o marljivosti in kulturi krajanov tega lepega predela našega življenjskega prostora.« je dejal predstavnik Senožeti Franci Gradišek na slovesni otvoritvi 25. nov. 1989 v Jevnici.

Na novo zgrajeni cesti smo se zbrali predstavniki občin Lj. Moste-Polje in Litija, investitorja Skupnost za ceste Slovenije in Območna vodna skupnost Ljubljana-Sava ter krajani KS Jevnica (III. krajevni samoprispevek). Pridružili so se nam tudi borci VDV brigade (kurirji NOV). Vse je pozdravil predsednik sveta KS Jevnica Karlo Ostrež. V imenu Senožčanov je Franc Gradišek pojasnil nekaj zgodovinskih dogodkov v zvezi s povezavo desnega in levega brega reke Save. Nato so predsednika obeh občin in A. Levičnik (direktor DS SCS) simbolično odprli na novo zgrajeni cestni prehod čez Savo. Prijeten in slovesen je bil ta trenutek, da ne rečem koristen in težko pričakovan.

Zakaj? O tem sem pisala lani v 11. številki tega lista.

Po otvoritvi smo vsi skupaj odhite-li v dvorano zadržnega doma Jevnica na osrednjo občinsko proslavo ob 29. novembru. Fanfare niso donele, bil je dan žalovanja za umrlimi aleksinskimi rudarji. A v nas je vseeno tlel prijeten ognjiček ob delovni zmagi. Zavesa se je dvignila. Pred nami so se vrstili nastopajoči pevci KUD, plesna skupina RONDO, recitatorji in gosta Tomaž Plahutnik s citrami ter baritonist Janez Majcenovič.

Program je bil skrbno izbran, tudi govornika Slavko Rokavec in Mirko Kaplja sta z izbranimi besedami opisala vsa dogajanja v tem času in prostoru. Nato je predsednik skupščine KS Jevnica Slavko Rokavec podelil spominske listine. Tako smo se zahvalili za njegovo pomoč pri gradnji: OVS Ljubljana-Sava, SGD Beton TOZD Gradmetal in tovarišem Andreju Levičniku, Ivu Samcu in Miru Kaplji. Na oder je bil povabljen tudi Vili Kos — svetovalec direktorja Geodetskega zavoda Ljubljana. Tudi on se je trudil, da bi povedal, kaj smo pridobili, ker smo kot prva KS v Sloveniji dobili karto za območje KS Jevnica.

Karta je bila tudi razgrnjena, vabljeno gostje so jo dobili v dar, domači-

ni pa smo jo že pred tiskanjem naročili in plačali. Zato smo vsi veselo zaploskali, ko je tov. Vili končal.

Po končani proslavi so se vsi v dvorani razživali, pripovedovali, spraševali, ogledovali, odobrvali in nekateri so dejali: »V Jevnico bomo še prišli, tudi pomagali vam bomo, bodite delavni in tudi skupnost vam bo pomagala premagovati težave.«

Tako smo najlepše proslavili 45. obletnico dneva, ko je na isti in naslednji dan v nekdanji Dolgi nogi in Goliščah zločinsko umrlo osem (11) naših krajanov za lepši čas našega območja.

In davna želja kurirjev NOV ali VDV brigade (in naša) se je izpolnila: da nekdanji skrivni in težki prehod čez Savo zamenja urejen in varen prehod. Prehod, ki so ga krajani obeh bregov Save začeli urejevati že 19. 7. 1914, ko sta zemljo za pot darovala Marija Kokalj in Janez Kisovec iz Jevnice. Brod je služil 45 let, če odštejem čas vojne 1943—45, most pa 30 let, za gradnjo katerega je bil prvi pobudnik Anton Kovač iz Senožeti.

Naj svoj sestavek zaključim z besedami Franceta Gradiška, ki je ob koncu dejal: »Po 30 letih prisotnosti in služenja našim potrebam je ta lepi objekt, viseči most preko Save, kot odrasel fant postal že kar nekakšen simbol našega kraja, naše doline ter že malce utrujen in ponošen dobil novo obleko, ki ste mu jo dali Jevničani, ki skupaj s Savo kot ženin in nevesta kličete gostom in krajanom obeh bregov v današnji zahtevni čas: vztrajajte, prehitvajate in ne pustite se povoziti!«

Eva Kovič

KRAJEVNA SKUPNOST VINTARJEVEC—JAVORJE

Po marsikaterih šolah si delajo preglavice, kako zaposliti učence za izvajanje dneva družbeno potrebne dela in da bi bilo takšno delo res potrebno in koristno. Letošnja zamisel šmarske šole je vredna vse pohvale. Pri šoli na Javorju smo začeli v jeseni urejati okolico šole in igrišča. Ker je pri tem delu potrebno veliko pridnih rok z lopatami in krampi, so se za pomoč odločili učenci 7. c razreda šmarske šole. Kopali so kanal za vodovod in tako potrebno in koristno pomagali mladim Javorčanom, ki si tako želijo urejenega igrišča. Spoznali smo, da so tudi osnovnošolci višjih razredov sposobni narediti marsikaj. Uspeh je bil viden. Dela je še veliko in upamo, da se bo še kdo na ta način izkazal. Hvala vsem, ki ste svoj trud že vložili v našo akcijo.

D. G.

KRAJEVNA SKUPNOST ŠMARTNO

KRAJEVNA SKUPNOST RIBČE

Prvo martinovanje

Člani šmarskih ljubiteljskih skupin — Folklorna skupina Javorje, Šmarski oktet in mešani pevski zbor Zvon — so na predvečer 11. novembra, ko goduje njihov farni patron — sveti Martin — organizirali v domači dvorani kulturno prireditev, na kateri so prikazali ljudske običaje iz raznih krajev Slovenije, ki še živijo ob spreminjanju mošta v vino. Najbolj se jim je zdel zanimiv obred krščenja mošta. Radovednost je v dvorano privabila precej obiskovalcev, in mnogi so izrazili željo, da naj bi taki kulturni dogodki postali tradicionalni. Med predlogi, kako naj bo v prihodnje, si bodo v kraju prizadevali, da bi ponovno obudili Martinov sejem, prireditvi v dvorani pa naj bi sledilo še družabno srečanje.

Boris Žužek

Upokojenci!

Društvo upokojencev Litija, sekcija Šmartno, obvešča vse svoje člane, da bo od 1. januarja 1990 dalje uvedla uradne ure, ki bodo potekale dvakrat mesečno, in sicer vsako prvo in tretjo sredo od 8. do 11. ure v prostorih Krajevne skupnosti Šmartno.

V navedenem času bomo svojim članom nudili administrativno in drugo pomoč, lahko se boste vpisali med člane in plačali članarino ter posmrtnino za tekoče leto.

Pridite in pridružite se nam!

Odbor sekcije

Vse člane pa želimo seznaniti tudi z delovnim planom naše sekcije za leto 1990.

Plan dela za leto 1990

1. KULTURA:

Sekcija bo ob zaključku tedna upokojencev organizirala kulturni program.

Nadalje bo organizirala razstavo ročnih del, drugih ročnih spretnosti upokojencev in razstavo starih predmetov, knjig, fotografij itd.

Na to razstavo bo povabila tudi upokojence DOMA TISJE, da predstavijo svoje izdelke, ker je ta na našem terenu oziroma področju.

Sodelovala bo pri organizaciji starih običajev — sejmov. Prvi tak sejem bi naj bil ob tednu upokojencev v Šmartnem.

Prizadevala si bo, da bi čim več upokojencev s področja sekcije sodelovalo v pevskem zboru DO Litija, planinskem društvu, gasilcih in v turistični dejavnosti.

2. REKREACIJA:

Organizirala bo balinavsko skupino, krajše izlete kolesarjev v okoliške kraje in pohode na naše izletniške točke.

3. IZLETI:

Predvidoma bo od maja do septembra organizirala 3 izlete, in sicer:

- enega na Primorsko,
- enega na Gorenjsko in Slovensko Koroško,
- enega v neznanu po Sloveniji.

Vsi izleti bodo povezani z ogledom kulturnih in zgodovinskih znamenitosti.

4. OSTALI PROGRAM DELA:

Dvakrat mesečno bo uvedla uradne ure za upokojence z namenom, da jim bo nudila različno administrativno pomoč v nasvetih, pisanju vlog itd.

Včlanjevala bo nove člane in pobirala članarino.

Za vse upokojence, ki živijo na našem področju, bo nastavila kartoteko s kratkim življenjepisom.

Sklicala bo letno konferenco sekcije, kjer se bodo obravnavale vse aktivnosti.

Za izvedbo svojega programa bo potrebovala finančna sredstva. Meni, da bi bilo edino prav, da se dodeljena rekreacijska sredstva, ki jih prejme od Zveze oziroma ostanejo matičnemu društvu in del članarine dodeli že po razdelilniku naravnost sekciji za število njenih članov.

Sonja Kolar

»Nesreča«, ki bi to lahko bila

Dne 29. 10. 89 je prišlo do hude prometne nesreče na magistralni cesti 1182 pri Cestnem kamnu 1.5 km. V nesreči so bili udeleženi trije osebni avtomobili in težak tovornjak. Dva avtomobila sta zletela s ceste na bližnji travnik in se vžgala. Tretji osebni avtomobil pa je ostal vkleščen pod tovornjakom. Vsi potniki iz gorečih avtomobilov so med nesrečo popadali iz avtomobilov in hudo ranjeni obležali na travi. Bilo jih je pet. Iz vkleščenega avtomobila, ki je ostal na cesti, je padel en potnik in obležal na zgornji strani ceste v nezavesti, drugi potnik pa je ostal v vkleščenem avtomobilu hudo ranjen in v nezavesti. Zaradi gorečih avtomobilov se je vžgal tudi bližnji gozdiček.

Ker se je nesreča zgodila blizu naselja, je bil preko sirene dan alarm za požar. V zelo kratkem času so se zbrali pripadniki civilne zaščite, narodne zaščite ter gasilci. Med gasilskimi vrstami ima GD Ribče tudi avtokleparja, zato smo na kraj nesreče odpeljali tudi opremo za avtogeno varjenje, ki nam je prišla zelo prav. Istočasno oziroma malo kasneje je na kraj nesreče prispelo tudi gasilsko društvo Kresnice. Takoj je bil izdelan plan reševanja. Prispeli so tudi miličniki in skupaj s pripadniki narodne zaščite poskrbeli za varen promet oziroma obvoz, saj se je nesreča zgodila na zelo prometni cesti.

Pripadniki civilne zaščite so ponesrečencem takoj nudili prvo pomoč.

Ponesrečenca, ki je ležal na zgornji strani ceste in je bil v nezavesti, smo oskrbeli in ga obrnili v pravo lego. Dihal je sam.

Ostale ponesrečence, ki so ležali na spodnji strani ceste, smo zaradi gorečih avtomobilov in nevarnosti eksplozije odnesli na drugo stran ceste. Takoj smo jim nudili prvo pomoč (mobilizacija udov, oskrba glave, ran, poškodb in zlomov).

Ponesrečenca, ki je ostal vkleščen v avtomobilu, smo najprej izrezali iz zveržene pločevine (avtogeno). Predvidno smo ga izvlekli iz avtomobila, ga položili kar na cesto in mu nudili prvo pomoč. Bil je v nezavesti in ni dihal. Iz leve noge je močno krvavel in obstajala je huda nevarnost, da popolnoma izkrvavi. Krvavitev smo ustavili z esmarhovo povezavo, samo rano pa s kompreso in povojem. Takoj smo pričeli z umetnim dihanjem usta na usta z vmesnim nastavkom. Dokaj kmalu je začel sam dihati. Odnegli smo ga na varen kraj, kjer je počakal rešilni avto.

Istočasno smo pričeli gasiti gozd, ker je obstajala resna nevarnost, da se požar razširi, kajti že na prvi pogled je

bilo vidno, da so avtomobili popolnoma uničeni in da v njih ni potnikov. Gašenje je izvajalo GD Kresnice, kajti naše GD nima ustreznih črpalke.

Nismo še pogasili požara, ko se je oglasila sirena in oznanila novo nesrečo. Piroman je podtaknil požar v gostilni Slovenka v Ribčah. Ravno tedaj so prispeli tudi gasilci iz GD Jevnica, ki so se nemudoma odpeljali na kraj požara skupaj z gasilci GD Ribče, GD Kresnice pa je nadaljevalo z gašenjem požara na kraju nesreče. V gostilni je bil požar zelo hitro odkrit in zaradi hitre intervencije tudi hitro lokaliziran ter dokončno pogasjen, tako da škoda ni velika. Tovornjak na cesti je bil vozen, zato je odpeljal, avtomobil, ki je bil pod njim, pa smo ročno odstranili. Magistralna cesta je bila zopet prevozna, in sicer ob 11. uri, to je pol ure po začetku intervencije.

Pred gostilno Slovenka smo se zbrali na zbornem mestu. Tu je poveljnik domačega društva Roman Koprivnikar predal raport in takoj smo analizirali akcijo. Ugotovili smo tole:

- da je bila akcija hitra in učinkovita,
- da je bilo v težkih okoliščinah poskrbljeno za varnost in promet,
- da je bila nudena pravočasna in strokovna prva pomoč,
- da je bilo gašenje dobro organizirano in brez zastojev,
- bilo pa je tudi nekaj nepravilnosti, predvsem pri reševanju vkleščenega ponesrečenca.

Po končani analizi in raportu smo se okrepcali in si obljubili, da si društva, ki delujejo v tej regiji, tudi v bodoče pomagajo v nesreči, pa naj si bo kakršnakoli in kjerkoli.

Opisali smo vam vajo, ki je bila res samo vaja, lahko pa bi bila tudi resnično prava nesreča. Tega se naše gasilsko društvo zaveda, toda žal nima ne denarja ne opreme, samo dobro voljo, kar pa je premalo. Vajo smo organizirali z lastnimi sredstvi oziroma so zanj prispevali posamezni člani gasilskega društva. Ravno tako so posamezni člani oziroma krajanji prispevali denar za popravilo gasilskega avtomobila, kajti OGS Litija zahteva, da moramo vse planirati vnaprej, tudi kdaj se nam bo pokvaril avto oziroma zavore. Še dobro, da se ne zahteva, da planiramo tudi intervencije oziroma požare.

NA POMOČ!

VEKOSLAV JALOVEC

Debelost — lepotna napaka ali bolezen

Poletje je že daleč. Mnogim je to všeč. Enim zaradi zimskih lepot narave, drugim zaradi smučanja. Nekaterim je to všeč zaradi mraza, saj je v lahkih hlačah, tankih krilih, poletnih srjcah in bluzah težko prikriti odvečne kilograme. Marsikdo razmišlja, da bi do naslednjega poletja resnično shujšal. Redko kdo začne ukrepati takoj. Večina odloži začetek hujšanja do naslednjega tedna, meseca, do pomladi. Ko pride pomlad, pa je že pozabljena slaba volja zaradi pogledov v ogledalo v kopalnah ali brez njih.

Vendar debelost ni le lepotna napaka. Debelost prej ko slej privede do težav z zdravjem. Če primerjamo obolevanje debeluhov z obolevanjem normalno težkih ljudi, ugotovimo, da pri debelih ljudeh pogosteje odkrijemo povišan krvni tlak, žolčne kamne, sladkorno bolezen, težave s hrbtenico, kolki in koleni. Takšne težave se ponavadi omilijo ali povsem izginejo brez zdravil, če človek izgubi odvečne kilograme.

Kdaj lahko govorimo o debelosti? Med debeluhe prištevamo človeka, čigar telesna teža presega idealno telesno težo za več kot 10%. Idealno telesno težo posameznika določimo na podlagi zapletenih obrazcev, ki upoštevajo telesno višino, površino, starost ipd. Za hitro oceno teže v praksi ponavadi uporabljamo preprost Brocov obrazec, ki pravi, da je idealna telesna teža (ITT) razlika med telesno višino v cm in številom 100 (ITT = višina — 100). Za ženske dobljeni vrednosti ponavadi odštejemo še 10%.

Na razvoj debelosti vpliva več dejavnikov. Osnovna

ugotovitev je preprosta: debelost se razvije vedno, kadar človek poje več, kot porabi. Zelo redko se človek zreži zaradi neke bolezni. Ponavadi ugotovimo, da se je debelost razvila zaradi napačnih navad prehranjevanja in zaradi psiholoških dejavnikov. Že otroci pogosto poslušajo, da hrana ne sme ostati na krožniku, da je metanje hrane v smeti greh — ne vprašamo pa se, zakaj preveč skuhamo. Med nami velja nekdo za slabega gostitelja, za slabo gospodinjico, če niso vsi siti čez mero in če bolj ali manj redno ne peče raznih sladici. Kdor je bolj »okrogel«, velja za bolj zdravega. Po drugi strani mnogi debeli ljudje s hrano skuhajo pomirilo jezo, žalost, nezadovoljstvo, dolgčas, napečnosti doma, v službi. V bistvu je debelost poseben način življenja.

Mnogi debeluhovi želijo shujšati. Poskušajo z različnimi dietami, akupunkturo ipd. Neredki shujšajo, vendar malokdo vztraja dalj časa, saj ponavadi ne upoštevajo bistvenih pogojev za vzdrževanje normalne telesne teže: trajna sprememba načina hranjenja in načina življenja. Za takšno spremembo je potrebno sodelovanje cele družine.

Mnogi ljudje sami težko spremenijo način življenja in prehranjevalne navade. Zato sem v litijskem zdravstvenem domu izdelal program dela za skupino debeluhov, ki hočejo shujšati. Do sedaj sem imel tri skupine. Januarja 1990 bo začela z delom nova skupina.

Sestanek skupine imamo 1 x tedensko. Vsak član dobi

sestavljeno dieto, ki mu omogoča izgubo odvečnih kilogramov brez škode za zdravje. V enem do dveh mesecih se vsak nauči sam sestavljati ustrezno dieto. Na sestankih redno telovadimo, pogovorimo se o morebitnih težavah, med seboj se bolje spoznamo. Člani skupine morajo telovaditi tudi doma in si vsak dan vzeti čas za gibanje na zraku. Učimo se pravilnega načina prehranjevanja, zdravega načina življenja. Zato občasno prebiramo zanimive knjige in kaj zapišemo.

Seveda se pri delu — hujšanju občasno srečamo s težavami, vendar, kdor si želi resničnih sprememb v življenju, mu skupina lahko pomaga. Vsi člani radi hodijo na sestanke. Vsi člani so med obiskovanjem skupine shujšali — eni več, drugi manj (od 7 do 17 kg, povprečno 11 kg). Izguba teže je odvisna predvsem od vloženega truda vsakega posameznika, saj seveda ni mogoče, da bi skupina nekoga »stanjšala«, če sam noče.

Za konec sem izbral nekaj misli članov skupin, ki so jih zapisali ali izrekli na sestankih:

»Sedaj se počutim veliko bolje; čutim, da imam več moči in volje do življenja.«

»Česar človek ne zmore sam, zmore v skupini.«

»V skupini sem začela imeti sebe rajši, začela sem se ceniti in se boriti zase.«

»Sedaj, ko sem shujšala, se počutim kot bi imela 20 let.«

dr. Marko Kolšek

Marija Maselj s Save je praznovala 92-letnico

Poznam jo že več kot 60 let, od takrat, ko sem hodil še v osnovno šolo. Služila je v Šentlambertu pri Mrvetovih. Srečeval sem jo na poti v šolo, ko je hodila v Čebelov gozd napravljati drva in delat butare. Za svoja leta sem bil izredno velik. Vsakokrat, ko sva se srečala, mi je z milim glasom voščila dobro jutro. Vprašala me je, kam grem. Vikala me je. Odzdravil sem ji in rekel, da grem v Zagorje. Nisem povedal, da grem v šolo.

Danes živi na Mačkovni, svoj zasluženi pokoj uživa v skromni hišici na skalnatem grebenu. Povprašal sem jo o njenem življenju: »Rodila sem se 21. 9. 1897 v Konjšici, po domače pri Šiman. Bilo nas je 9 otrok. Tudi mama je dočakala 90 let. Oče je hodil na železniško progno, da smo se lahko preživljali. Kmetije nismo imeli, razen bajte in nekaj zemlje. V šolo sem hodila v tamkajšnje župnišče, kjer nas je poučeval župnik Peter Mohar. Ko sem nekoli-

ko odrasla, sem hodila na dnino. Moja prva služba je bila pri Kunstlerju v Ponovičah. Pri Mrvetovih v Šentlambertu sem bila tri leta, od tam pa sem šla na Savo k Berdajsu, kjer sem služila 23 let. Pri njih sem opravljala razna dela, saj so takrat imeli še kravo, konja in prašiče. K vlaku sem hodila po pošto, kajti poleg gostilne in majhne trgovine so imeli tudi pošto, kjer je delala žena.

Tam me je doletela vojna in z njo vsi dogodki, ki so se pri njih zgodili. Z natakario Gradiškovo sva skrbeli za dom, ko sta v zaporu bila gospodar Ladko in žena Anica. Bilo je jeseni leta 1942. Oba sta bila izdana, da delata za partizane.«

»Ali ste vedeli, da delata za partizane?« Odgovorila je, da je k njim z nočnih pohodov prihajal tudi Lojze Hohkraud, takratni sekretar litijskega okrožja. »Naročeno mi je bilo, da bo zjutraj ob svitu potrkal na zunanja lesena

polkna, in to narahlo trikrat. Tak je bil znak. Šla sem odpret. Nekajkrat je bil pri nas.« Vprašal sem jo, kdaj je sezidala hišico in kdaj je šla v pokoj. »V pokoj sem šla leta 1951, to skromno hišico pa sva s sestro naredili okoli leta 1930. Ob miniranju železniškega mostu so popokali zidovi, ker hiša stoji na skali. Tudi v našo bajto so prihajali partizani, saj je bila takrat v njej moja pokojna sestra.

Članica Zveze borcev nisem, saj me tudi nikoli nodeden ni vprašal za to. Krajevna skupnost pa mi ob novem letu pošlje čestitko, tudi obiščejo me.

Sedaj, na stara leta, mi pomagajo Lebingerjevi iz Liti-je. Njim bom tudi zapustila ta domek.«

»Kakšne spomine pa imate na Berdajsove?« »Dobra človeka sta bila Ladko in Anica. Če bi bila še živa, bi mi zagotovo pomagala,« je končala svojo pripoved.

Milan Garantini

lesna industrija litija

K sodelovanju vabimo zasebnike, ki so pripravljeni kvalitetno opravljati storitve na naslednjih področjih:

1. decimiranje lesa listavcev in iglavcev
2. krojenje in spajanje furnirja
3. izdelava polnil za pohištvena vrata, furniranih z nalepki
4. brušenje krožnih in tračnih žag s spajanjem ter skobelnih nožev
5. izdelava moznikov
6. priprava toplih obrokov (malic in kosil) v menzi
7. izvajanje montažnih del na terenu za izdelke iz programa plastike
8. izdelava briketov za kurjavo (iz lesnih odpadkov)

Vabimo vas, da se ogledate na razgovor, kjer boste seznanjeni z vsemi podrobnostmi. Kooperantom smo pripravljene nuditi finančno pomoč pri nabavi osnovnih sredstev.

Z izbranimi kandidati bomo sklenili pogodbe.

Plačamo z virmanom v 15-tih dneh.

Kultura

Pevska revija za dan republike

Letošnja 11. občinska pevska revija odraslih zborov je potekala nekoliko drugače kot doslej, pevci in pevke pa so jo posvetili bližajočemu se dnevu republike. Tako je 24. novembra zapelo v Šmartnem šest zborov: dva iz Gabrovke, po eden pa iz Jevnice, Litije, Polšnika in Šmartna, dan pozneje pa v Kresnicah še štiri zbori: dva iz Litije, po eden pa z Vač in Kresnic. Ker je bila revija tokrat deljena, so nastopajoči zbori zapeli v Šmartnem po štiri pesmi, v Kresnicah pa po pet skladb.

»Planinska roža« znova na šmarskem odru

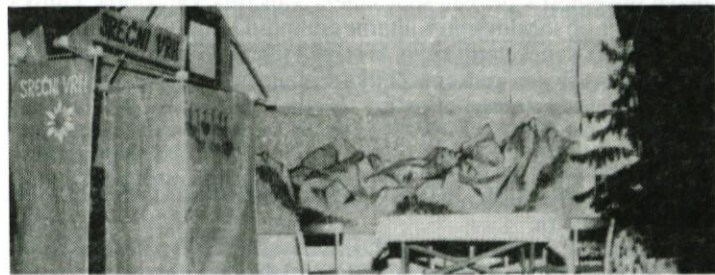

Pevsko društvo Zvon je v sezoni 1952/53 naštudiral Gobčevo opero Planinska roža, ki je doživela 12 predstav, od tega 8 doma, 4 pa na gostovanjih. Takrat so jo izvajali še v stari telovadnici Partizana. Letos, ko se Zvon pripravlja na stoletnico, pa jo je v jubilejni sezoni ponovno postavil na oder. Svečana premiera je bila v nedeljo, 26. novembra, v šmarski dvorani, prisostvoval pa ji je tudi njen avtor-skladatelj Radovan Gobec. Po predstavi so mu vsi, nastopajoči in obiskovalci, iskreno čestitali ob njegovi osemdesetletnici, ki jo je praznoval letos.

V predstavi sodelujejo poleg solistov vsi člani in članice Zvona, v plesni točki pa baletna skupina Glasbene šole iz Litije. Za ponovno uprizoritev priljubljene operete vlada med Šmarčani in okoličani veliko zanimanja. Po premieri so jo ob polni dvorani zaigrali še trikrat: dvakrat s prodajo vstopnic, eno predstavo pa je odkupila šmarska Usnjarna. Ko bodo doma zadovoljili vse obiskovalce, ki želijo predstavo videti, bodo z opereto tudi gostovali, bodisi v občini pa

tudi izven nje. V naslednji številki Glasila občanov bomo bralce seznanili z njenimi pomembnejimi ustvarjalci.

Boris Žužek

Izdelava scene za opereto Planinska roža

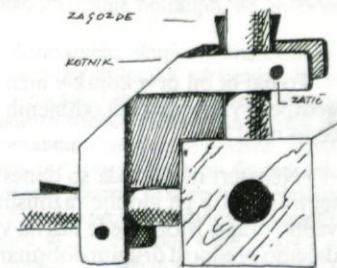
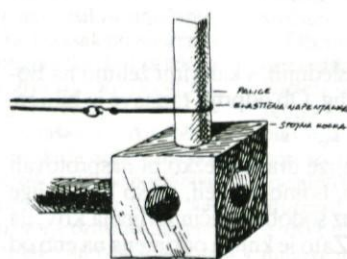
Na premieri operete, ki je bila 26. novembra v šmarski kulturni dvorani, je tudi scena preživela preizkus. Rešitev, kakršna je, so pogojevali dokaj zahtevni pogoji. Postaviti je bilo potrebno objekte, kot npr. planinsko kočjo, gledališki salon in vodnjak na vreteno. Sestavni elementi naj bi imeli take mere, da se jih da prevažati v osebnem avtomobilu. Konstrukcijski elementi naj bodo taki, da bo iz enega objekta možno sestaviti tudi druge. Oblikovanje naj bo sodobno in naj rešitve izpred 35 let ne obremenjujejo dela. To pomeni, da naj bodo elementi konstrukcije lepo in funkcionalno oblikovani, da bo celotna konstrukcija lahko vidna. Estetiko take konstrukcije dopolnjuje lep, svetel smrekov les. Določena poslikana pregrinjala le dodatno ilustrirajo objekte, in sicer tako, da so kljub modernosti razpoznavani in funkcionalni.

Konstrukcija ima tako le štiri montažne elemente. Spojna kocka je prevrtana za debelino palic iz vseh štirih strani in ne-

katere tudi diagonalno. Montažne palice so različnih dolžin glede na potrebo objektov. Ker se les včasih zelo osuši, se često kakšna palica iztakne, zato to rešujemo z elastičnimi napenjalkami. Problem je bil diagonalno zibanje konstrukcij. Z diagonalnimi palicami tega ni bilo možno uspešno reševati, ker so stalno izpadale. Skonstruirali smo kotne elemente, ki se jih lahko montira kamorkoli, da se prepreči zibanje in deformacije.

Taka celostna rešitev omogoča postavitev npr. planinske kočje, ki je visoka tri metre, ali postavitev nakazanega gledališkega salona, ki je dolg šest in visok dva metra. Na premieri smo ne preveč izvežbani igralci planinsko kočjo spremenili v gledališki salon v pihih šestih minutah. S tem zapisom želim opozoriti še koga, ki bi mu taka rešitev koristila. Skratka, gre za mobilno prostorsko konstrukcijo, uporabno za različne scene, aranžiranje izložb ali razstav in tudi kot didaktični pripomoček.

Pavel Smolej

Dobrodelni koncert za matično knjižnico

V soboto, 25. novembra 1989 je v dvorani na Stavbah gostoval znani narodno zabavni ansambel Slovenski muzikanti. To ni bil navadni koncert, saj so člani ansambla, ki slovi doma in v Evropi, celotni izkupiček namenili izgradnji novih prostorov Matične knjižnice Litija. V polni dvorani so izvedli svoje najlepše pesmi in se tako še bolj priljubili našim poslušalcem.

V imenu bralcev naše knjižnice se ansamblu najlepše zahvaljujemo za to humano gesto.

J. S., foto: GO

Knjige se vračajo na Bogenšperk

Odbor ob 300-letnici Slave Vojvodine Kranjske je 17. 11. 1989 pripravil slovesnost v delovni sobi Janeza Vajkarda Valvasorja. Litijska knjižnica je ob sodelovanju Kulturne skupnosti Litija uspela pripraviti stalno razstavo nekaterih knjig, ki so po vsebini povezane z Valvasorjem oziroma Bogenšperkom. Zbirka vsebuje naslednje knjige:

VALVASORJEVA DELA:

Valvasor J. V.: DIE EHRE DESS HERZOGTUMS CRAIN, 1770—1774 4 th.

Valvasor J. V.: KORESPONDENCA JANEZA VAJKARDA VALVASORJA Z ROYAL SOCIETY, 1987

METAMORFOZE, 1974

Valvasor J. V.: TOPOGRAFIJA DUCATUS CARNIOLE MODERNAE, 1770

PREVEDENA VALVASORJEVA DELA:

Rupel M.: VALVASORJEVO BERILO, 1951

Rupel M.: VALVASORJEVO BERILO, 1969

VALVASOR IN SODOBNIKI, 1974

Valvasor J. V.: SLAVA VOJVODINE KRANJSKE, 1968

Valvasor J. V.: SLAVA VOJVODINE KRANJSKE, 1984

Del razstavljenih knjig v Valvasorjevi sobi na gradu Bogenšperk

Kviz o Valvasorju

Na Stavbah v Litiji je ZSMS organizirala ekipno tekmovanje osnovnošolcev in srednješolcev v znanju o Valvasorju. Od povabljenih ekip iz Cerknice, Krškega, Litije, Ljubljane in Zagorja so, razen Cerkničanov, sodelovale ekipe vseh občin, ki so tesneje povezane z delom in življenjem Valvasorja. Strogi sodniki: Maarija Bernik, Jožica Konjar in Boris Žužek so odločili, da so od osnovnošolcev največ vedeli Liti-jani (na sliki), med srednješolci pa Krčani.

Ivan Godec, foto: Zofka

Člani zmagovalne ekipe učencev OŠ Dušan Kveder-Tomaž Litija

Če bi želeli podariti ali prodati katerokoli knjigo, ki bi bila primerna za Valvasorjevo delovno sobo, vas prosimo, da pišete, telefonirate ali pridete osebno v litijsko knjižnico.

Naslov: Zavod za izobraževanje in kulturo Litija — Matična knjižnica, Parmova 9, 61270 Litija, telefon: 061/881-102

Osrednja republiška proslava

V petek, 8. decembra je na gradu Bogenšperk potekala osrednja republiška proslava ob 300-letnici izida Slave vojvodine Kranjske.

Po pozdravu predsednika SO Litija in slavnostnem govoru dr. Matjaža Kmecla so v kulturnem programu sodelovali člani Slovenskega okteta in igralec Polde Bibič. Več o proslavi boste lahko prebrali v naslednji številki našega glasila.

J. S.

DELA O VALVASORJU IN BOGENŠPERKU:

Radich P.: Johann WIKHARD FREIHERR VON VALVASOR, 1910

Reisp B.: JANEZ VAJKARD VALVASOR, 1983

Reisp B.: KRANJSKI POLIHISTOR JANEZ VAJKARD VALVASOR, 1983

Kovač T.: SPOMINI BARONA VALVASORJA, 1973

Vašte I.: VRAŽJE DEKLE, 1979

Otorepec B.: IZ ZGODOVINE GRADU BOGENŠPERK, 1974

Otorepec B.: IZ ZGODOVINE GRADU & Reisp B.: ZACETKI NAŠEGA TISKARSTVA IN BOGENŠPERK, 1976

VALVASORJEV BOGENŠPERK, 1982

To naj bi bil prvi korak v nizu naslednjih, s katerimi želimo na Bogenšperk vrniti vsaj del odtujenih knjig. Ob odprtju razstave je bilo rečeno tudi:

»Nekateri menijo, da so danes knjige drage. Težko bi nasprotovali tej trditvi. Če pa globlje razmislimo, bomo uvideli, da so bile knjige vedno drage. Morda je le naš na videz sodoben način življenja kriv, da dajemo prednost drugim dobrinam. Zato je knjiga odrinjena na eno od zadnjih mest v družinskih proračunih. Trdno sem prepričan, da je od cene te kulturne dobrine pomembnejši naš odnos do nje.

Zato si zaželimo, da bi knjige ponovno dobile nekdanjo duhovno veljavo. Šele takšne ne bomo vrednotili z dinarji ali celo z markami, merilo bo sicer manj otipljivo, a kvalitetnejše in natančnejše. Če bomo knjigo nosili v svojih srcih in se zanjo racionalno odločali, potem se bomo počasi bližali Valvasorjevemu odnosu do knjige.

Urednik Valvasorjeve zapuščine je takrat, ko so odvažali bogato knjižnico iz Bogenšperka, zabeležil: '... njemu bilo, kot da jemlje del njega samega'. Zato je tudi poskrbel, da je bilo spremstvo ustrezno. Njegova najzvestejša sodelavca sta spremljala knjige v Zagreb, da bi zanesljivo prišle na pravo mesto in v prave roke.

Naša želja je, da je današnja otvoritev te stalne zbirke prvi korak k vračanju knjig na Bogenšperk. V sedanjih razmerah bomo težje in skromneje, kot je to delal Valvasor, nadaljevali z opremljanjem njegove delovne sobe. V njej morajo imeti najpomembnejše mesto knjige.

Tako je že sedaj Valvasorjeva delovna soba vsebinsko bogatejša, Bogenšperk pa obuja spomine na čase, ko so ga nekateri imenovali kranjski Parnas.

Ivan Godec

Naši delavci se radi šolajo — delavna sindikat in sklad

O Medobčinskem skladu za izobraževanje delavcev pri obrtnikih Ljubljana, Miklošičeva 26, tel.: 312-533, vam lahko spet nanizamo vrsto zanimivih podatkov in predvsem vabil k splošnemu in strokovnemu izobraževanju. Ljubljancane še posebno opozarjamo na možnost abonentskih predstav v Drami, Operi, Mestnem gledališču ljubljanskem in v SSG v Trstu.

Ker je osnovna naloga sklada skrb za izobraževanje nad 9000 delavcev in delavk pri obrtnikih v 14 občinah ljubljanskega območja, naj navedemo, da je v devetih mesecih sklad odobril nad 200 povračil stroškov šolanja in plačil šolnin vnaprej. Delavci so obiskovali najrazličnejše tečaje, vse več pa se jih odloča za daljše in zahtevnejše oblike

šolanja ob delu. S tem šolskim letom je sklad odobril prvo šolanje iz dela na fakulteti. K izboljševanju strukture izobraževanja je prav gotovo pripomogel s tem, ko delavcem in delavkam po I. letniku plača solidno vnaprej oziroma sproti. Je pa uvedel še niz ugodnosti, če je šolanje usklajeno s potrebami obrtne delavnice.

Medobčinski sklad za izobraževanje delavcev pri obrtnikih Ljubljana je letos že organiziral vse tri ekskurzije, in sicer v München (splošna), Nürnberg (elektromehanika) in Bosno (Kladuša, Ostrožac) ter Dalmacijo (SAS Zadar). Kljub temu da so bile ekskurzije izjemno kakovostno pripravljene in izvedene in da dajo delavci le simboličen prispevek, je vse težje dobiti udeležence. Na skladu menijo, da bi jim morale pri tem bolj

pomagati osnovne organizacije zveze sindikatov delavcev pri obrtnikih. Te dejansko delajo v težkih pogojih, saj so delavci v številnih obratovalnicah in ne morejo izvesti hitrega obveščanja. Pa tudi same pripravijo na račun sklada poučni izlet po Sloveniji, skušajo delavcem pomagati pri uresničevanju kolektivne pogodbe, pri pokrivanju počitniških in stanovanjskih potreb, tako da običajno le po nekaj aktivih članov izpolnjuje vse, kar od njega pričakujejo sindikat, sklad in delavci.

Kovinarje, lesrje, plastikarje, električarje in cementinarje bi radi opozorili na tečaje za upravljanje računalniško krmiljenih obdelovalnih strojev. Sklad jih bo najprej povabil k prijavi z izpolnitvijo ankete, potem pa uvrstil v izobraževanje za delo na CNC strojih po nji-

hovi časovni in zahtevnostni želji. Tečajji bodo potekali v litostrojski šoli, ki je prav gotovo najbolj opremljena in usposobljena za to vrsto izobraževanja.

In še to! Skoraj ni stroška za izobraževanje, ki ga ne bo delavcem pri obrtnikih Medobčinski sklad za izobraževanje Ljubljana z veseljem povrnil. Ker je prostor dragocen, delavce vabimo, da pozorno prebirajo glasilo DELAVEC V OBRTI in poslušajo RADIO GLAS LJUBLJANE (UKV 102.4 in 100.2 megaherca), na katerem objavljajo aktualna obvestila o delu sklada.

P. S. Redne oddaje o skladu in obvestila o njegovi dejavnosti objavlja tudi Radio Trbovlje.

Stane Jesenovec

Šola v naravi — da ali ne?

Za začetek šole v naravi bi lahko navedli leto 1963, ko so nekatere šole v občini Ljubljana-Center organizirale tedenska tečaja pletanja in smučanja izven domačega kraja. Potem se je ta oblika razširila na večino šol v Sloveniji. V osemdesetih letih je nastopilo obdobje gospodarskih težav in s tem je bilo tudi manj denarja za izobraževanje in telesno kulturo. Financiranje šole v naravi ni bilo nikdar sistemsko urejeno. Tako finančno ogrožena šola v naravi, kot je danes, pa ni bila še nikoli.

Učni načrt telesne vzgoje za osnovno šolo pri naštevaniu vzgojnoizobraževalnih vsebin za 1., 2. in 3. razred predpisuje UČENJE PLAVANJA: prilagajanje na vodo, plovnost, učenje ene izmed tehnik pletanja.

Za 4. in 6. razred je zapisano:

OSNOVNA ŠOLA PLAVANJA IN SMUČANJA: vsak učenec mora znati plavati. Izvede se program 20—30 urnega učenja pletanja in smučanja. Priporočljivo je, da se program izvede v strnjeni obliki v dopoldanskem in popoldanskem času v najmanj šestih dneh in ne kot tečajna oblika. Zavedati se moramo, da je tečaj po smotru in vsebini povsem različna vzgojno-izobraževalna oblika kot šola v naravi. Pri tečaju gre predvsem za motorično obvladavanje veščin, šola v naravi pa je celovit pedagoški proces, ki je večsmotrni in vpliva na oblikovanje harmonično razvite osebnosti.

Smotri šole v naravi poleg motoričnega obvladavanja veščin so (po dr. Silvu Kristanu) tile:

— z bivanjem v naravnem okolju poglobljati pristnejši stik z naravo, načrtno oblikovati čustven odnos do nje, oblikovati zavest o njeni estetski, kulturni in eksistenčni vrednosti ter tako oblikovati kulturni odnos do nje,

— oblikovati trajne telesnokulturne navade, ki postajajo v sodobni tehnizirani družbi vedno bolj človeška nuja. Pletanje in smučanje v vseh pojavnih oblikah lahko gojimo do pozne starosti,

— prispevati k socializaciji otroka, to je procesu oblikovanja človekove osebnosti na temelju vzpostavljanja družbenih stikov in odnosov ter vraščanja v kulturno tradicijo ustrezne družbene skupine,

— načrtno spoznavati učence in se jim kar najbolj približati z namenom, da se oblikuje medsebojno zaupanje in spoštovanje,

— pridobivati nekatere znanja in spretnosti, ki so važna sestavina osebne in družbene samozaščite,

— prispevati k srečnejšemu in veselejšemu otroštvu,

— v novem okolju izrabljamo vse priložnostne možnosti za pridobivanje novih spoznanj, razširjanje otrokovega obzorja in oblikovanje njegove osebnosti (npr. obisk muzeja, ladje, pristanišča, srečanje z znanim alpinistom...).

V šoli v naravi nastopa vrsta okoliščin (zgoščena vadba, več vadbe, spodbudni učinek skupine, slana voda, raziskovanje morskega dna, izbira žičnic, različnih terenskih oblik...), za katere lahko trdimo, da prispevajo k večji motorični in fiziološki učinkovitosti šole v naravi v primerjavi s tečajem. Zato naj šola, če je le mogoče, organizira učenje pletanja in smučanja v obliki šole v naravi, kajti noben tečaj v domačem kraju ne more ustrezno nadomestiti šole v naravi.

Postavlja se vprašanje, kateri šoli v naravi dati prednost: zimski ali letni. Nekateri so zagovorniki letne, saj pravijo, da je neznanje pletanja smrtno nevarno. Res je, da imamo v Sloveniji letno od 80 do 100 utopitev, vendar pa takšno razmišljanje potrjuje napačno mnenje, da je šola v naravi zgolj učenje pletanja in smučanja. Na ta problem moramo gledati širše in dolgoročneje. Poleti je dosti priložnosti, da gre človek v naravo, hodi, teče, se kopa, plava, kolesari... Pozimi pa je teh priložnosti manj, saj veliko ljudi ne ve, kaj početi v mrzli zimski naravi. Človek, ki se je navdušil za smučanje, ve, kaj početi tudi pozimi, saj bo vsak prosti trenutek, če bo le materialno zmogel, izkoristil za tek na smučeh ali smučanje po grbinah ob vlečnicah, morda bo šel celo na turno smuko.

Sedaj pa k bistvenemu vprašanju: »Ali šola v naravi pogloblja socialne razlike?« Šola v naravi, katere se udeležijo vsi učenci, teh razlik ne pogloblja. Nasprotno. Za marsikatero otroka je šola v naravi edina možnost, da vidi morje oziroma urejeno smučišče. Na osnovi ankete ene osnovne šole, kjer je družbeni standard nad povprečjem (Škofja Loka) iz leta 1985, lahko trdimo, da gre na morje s starši manj kot 20% otrok. Večina od teh otrok je na morju le štiri dni. Te številke so za zimovanje gotovo še nižje.

V praksi pa se šole v naravi ne udeležijo vsi ali vsaj večina učencev. Taka šola v naravi pa poudarja socialne razlike. Zakaj? Doma ostanejo pona-

vadi otroci iz socialno šibkejših družin ali pa otroci staršev z nižjo izobrazbeno ravni, ki ne morejo dojeti, kaj lahko pomeni otroku bivanje v vrstniki v obmorskem kraju ali smučarskem centru.

Da bi omogočili šolo v naravi vsem učencem, pa v posameznih občinah in šolah učitelji telesne vzgoje in vodstva šol organizirajo različne akcije: zbirajo denar po podjetjih, samoupravnih interesnih skupnostih, omogočajo plačevanje v obrokih, izposojajo šolsko opremo...

In kako je v naši občini? Nekatera podjetja imajo posluš za take akcije in prispevajo svoj delež v denarju ali izdelkih. Tudi samoupravne interesne skupnosti vsaka po svojih kriterijih pokrijejo del stroškov, le Občinska izobraževalna skupnost, ki ima v obveznem programu v učnem načrtu za telesno vzgojo za 1., 2. in 3. ter 4. in 5. razred opredeljene učnovzgojne smotre za učenje smučanja ali pletanja in bi morala v vsakem primeru (smučarski ali plavalni tečaj) financirati vsaj delo dodatnih učiteljev in nadomeščanje notranjih, ne prispeva sredstev.

Občinska Zdravstvena skupnost financira nadomestitev osebnega dohodka zdravnika, ki se udeležijo šole v naravi, Občinska telesnokulturna skupnost financira stroške učiteljev smučanja ali pletanja in obrabnino smučarske opreme. Skupnost socialnega skrbstva pomaga pri financiranju socialno ogroženih učencev in učencev v rejniških družinah. Če bi Izobraževalna skupnost financirala stroške učiteljev, ki izvajajo pouk v šoli v naravi in njihova nadomeščanja v šoli in sofinancirala s podjetji prevoz, bi starši plačali le stroške bivanja in prehrane. Socialno ogroženi in rejenci pa še tega ne.

MISLIM, DA BI MORAL BITI TO INTERES NAS VSEH, KI ŽIVIMO V NAŠI OBČINI.

Igor Medved

Literatura: dr. Silvo Kristan: ŠOLA V NARAVI

V meni je bil vedno muzikant

Prijeten sogovornik je Vili Kralj. Tako sproščen in hkrati naraven, kot da ni prekriziral že vse Evrope, pogledal v Afriko in se zazrl v obraz daljni Ameriki. Kot da ni bilo bleščočih luči neštetih koncertnih dvoran in ne morja navdušenih rok, ki ploskajo in zahtevajo ponovitve, vseh teh petindvajset let.

Sedela sva pred tedni v sobi našega uredništva in se pomenkovala. Lepo je bilo slišati potoček spominov in misli, ki je tekel tako poskočno; se včasih zapenil, ko je naletel na skalo, in se znova pognal naprej, novim obzorjem naproti ...

Pred teboj vstaja notranja podoba človeka, ki je ves zapisan glasbi, hkrati pa ostaja skromen in ves naš. Čudiš se in spoznaš; saj res, prijatelj, tudi to si ti, znanec in sopotnik z naših cest...

Vili, kaj bi lahko povedal o sebi?

O sebi je težko govoriti. Mislim, da sem ostal pristni Litijan. Navezan sem na svoje mesto, kamor se vedno rad vračam. Najbrž se ne spremijam veliko. Skušal bom ostati tak, kakršnega me imajo Litijani radi. Veliko potujem po svetu — tak je pač poklic glasbenika. Tako me je glasbena pot vodila po Evropi, bil pa sem tudi v Ameriki in celo v Afriki, a vendar človek je najbolj srečen doma.

Kako se je začela tvoja glasbena pot?

Po končani gimnaziji sem se po nihanjih, ali naprej v študij ali na poklicno glasbeno pot — odločil za glasbenika, kajti spoznal sem, da je v meni le muzikant. Lahko bi rekel, da sem tako našel samega sebe.

Začel sem kot majhen fantič še pri profesorju Bitencu. Starejši Litijani se najbrž še spominjajo majhnega fantiča z ogromno harmoniko. Ta mi je ostala do danes, če se izrazim nekoliko šaljivo, kot grba, samo da je pri meni to »sladko« breme, ki ga nosim spredaj.

K ansamblu sem prišel pravzaprav čisto po naključju. Nadomeščal sem nekoč obolelega glasbenika — bilo je med počitnicami — in ostal sem. Tako je zdaj minilo že petindvajset let, kar igram v njem. Ansambel je nosil več imen. V tujini nas bolj poznajo kot Oberkrainerje, doma pa smo nastopali kot Slovenski instrumentalni kvintet, Ansambel Janeza Kalška, po njegovi smrti pa smo Slovenski muzikanti.

Kje pa ste spoznali simpatično pevko Ingrid Brügemann?

Z njo smo sodelovali že, ko je ona še nastopala v harmonikarskem duetu — sicer je prof. glasbe, doma iz Lienza, po stari mami tudi Slovenka. Naša glasba jo je prevzela, tako da lahko rečem, da je Ingrid bolj zaljubljena v naše viže kot marsikateri Slovenec.

Poleg petja — znana je kot jodlarska kraljica — nastopa na nemško govorečem področju tudi kot napovedovalka in povezovalka programa. Dobro se razumemo in prav veseli smo, da je Ingrid z nami.

Od kod pa so ostali fantje v ansamblu?

Pravzaprav iz vseh koncev Slovenije: od Gorenjske do Štajerske, zato smo se tudi odločili za ime Slovenski muzikanti.

No, z nami prepeva še Rudi Trojner, ki je uspešno zamenjal prejšnjega pevca Edvina Fliserja.

Vili, izhajaš iz glasbene družine. Meniš, da je tudi to dejstvo vplivalo na tvojo poklicno pot?

Prav gotovo. Oče je igral na violino, mama pa je bila tudi izredno muzikalna, včasih je igrala na kitaro. Spominjam se očeta, po poklicu je bil mizar, kako se je učil violine. Si lahko predstavljáš, koliko volje je imel, ko je s težko, delavsko roko pritiskal na nežne strune?

Skupaj z očetom sem še kot majhen fantič sodeloval v ansamblu Veseli vrbaci, kjer je poleg očeta igral tudi stari Pleničar.

Spominjam se, kako sem bil vesel, ko sem po vajah dobil za nagrado bonbone, ali pa sem lahko za novo leto bil pokonci do polnoči, ko so morali biti moji vrstniki že dolgo v postelji.

Vili, kako izgleda poklic »muzikanta« od bližu?

Moram reči, da so bili na začetku izredno težki pogoji. Igrali smo v Švici v nekem lokalni, in to vsak dan po 6 — 7 ur. Tudi režim igranja je bil čisto drugačen, kot se je igralo pri nas po veselnicah. Lahko bi rekel, da smo v polni meri čutili trdo kapitalistično roko, če lahko tako rečem.

Znak švicarske ure je pomenil začetek igranja brez prediha in pavz seveda. Lahko si misliš, kako težka postane sčasoma harmonika. Po mesecu igranja smo bili resnično močno utrujeni.

K sreči se to garanje ni vleklo dolgo, saj smo kmalu prešli na koncertne odre, kjer je bilo znatno lažje.

Seveda so tu še vožnje, kar je tudi velika obremenitev. Treba je prevoziti ogromno kilometrov po snegu, dežju, da prideš v kraj gostovanja. Človek je napet, ker se bojiš, ali boš prišel pravočasno na cilj ali ne.

Še dodatna obremenitev je, da si toliko časa ločen od družine. Lahko bi rekel, da je to eden težjih poklicev, čeprav na zunaj izgleda vse čudovito.

Kako izgleda tvoj delovni dan?

Ker smo profesionalni glasbeniki, je treba seveda veliko vaditi. Treba je obnoviti stare komade, treba pa je naštudirati tudi nove. Tu so še obveznosti do avstrijske gramofonske družbe Tirolis, kjer vsako leto posnamemo ploščo. Vaje imamo zdaj v dvoranci v Trzinu, ker je to nekje na sredi med kraji naših bivališč. Prej pa smo vadili tudi po domovih.

Vsako leto podpisemo pogodbe za gostovanje, in to je seveda za nas obveznost, ki jo je treba brez-pogojno izpolniti. Vse te posle sklepa vodja ansambla Andrej Smolej.

Na pot gremo s svojimi avtomobili do meje, potem pa z našim kombijem. Če je kraj gostovanja zelo daleč, gremo še dan prej.

Dve uri pred nastopom moramo biti že v dvorani, da pripravimo ozvočenje in preizkusimo zvočnost dvorane s posebno tonsko vajo.

Igramo na čistih koncertih, pa tudi na plesih, ki jih v tujini prirejajo pod velikimi, za to prirejenimi šotori.

Nastopamo pa tudi na raznih gala prireditvah.

Kako si uspete glasbeniki ohraniti v spominu toliko najrazličnejših melodij, saj igrate na pamet, brez not?

Tudi sam se včasih sprašujem o tem. Ampak zdi se mi, da je tako kot pri vsakemu poklicu. Z vajo prideš do mojstrstva.

Najbrž je pogoj za tako delo nadarjenost. Med melodijo, ki jo slišim, in med prsti na klaviaturi se vzpostavi avtomatična vez. Zaigram melodijo, ne da bi razmišljal, kako bom pritiskal na tipke.

Kako pa si zapomnim toliko melodij? Pravzaprav niti ne vem, kako. Vem samo, da tudi tu velja zakon fizike. Pozabljene melodije delajo pot novim. Drugače biti ne more. Ko igram, ne mislim na to, kar igram, jaz enostavno čutim tako. Iz glave se mi melodija preliva v prste. Bolj sem pozoren na to, kako bom pesem interpretiral, kot pa na kaj drugega.

Čutiš, če je publika zadovoljna z vašim igranjem?

Čuti se to. Iz publike se prenaša na oder in z nje ga se vrača k publiki. Nastaja krog, ki se čedalje bolj vrti in stopnjuje. Čeprav je seveda vsaka publika drugačna in se ogreva po svoje. Toda cilj je le en sam: zadovoljstvo in užitek.

Moram reči, da ima naša glasba tudi v tujini veliko privrženec. Radi hodijo na naše koncerte in nas skušajo posnemati. Tudi naše narodne noše si nabavljajo, da bi nam bili čim bolj podobni. Lahko bi rekli, da je to tisto, čemur rečemo: kultura ne pozna meja.

Ti pišeš tudi tekste za vaše skladbe?

Ja, naneslo je tako, da je bilo treba, in ker so fantje menili, da so pesmi dobre, sem s tem nadaljeval. Seveda moraš pri pisanju poznati glasbene zakonitosti, saj se vsakega besedil tudi ne da uglasbiti.

Vili, igrali ste, kolikor vem, tudi številnim uglednim osebnostim doma in v tujini. Kakšni so tvoji vtisi s teh srečanj?

Res je, kar nekaj takih srečanj je bilo. Najbolj ponosen sem na to, da smo igrali tudi tovarišu Titu na Bledu. Takrat sem igral še pri Planšarjih.

Spominjam se, da smo se pojavili vsi »poštirkani« pri tovarišu Titu, ko nas je vprašal: »A gde su vam oni veliki šeširi?«

Dobro je namreč poznal planšarsko opravo. Stekli smo v garderobe, se preoblekli v planšarje in zaigrali poskočno polko. Tito je bil ves nasmejan in zadovoljen.

Prijetne spomine imam tudi na srečanje z nekdanjim predsednikom ZRN Walterjem Scheelom. Bil je izredno prijazen, saj se je po nastopu tudi fotografiral z nami. Prijetna in simpatična je bila tudi njegova žena Hildegardt. Tu moram omeniti tudi srečanje z Vilijem Brandtom.

Nikoli ne bom pozabil klepeta s Petrom Ustinovim, znanim dramatikom in igralcem.

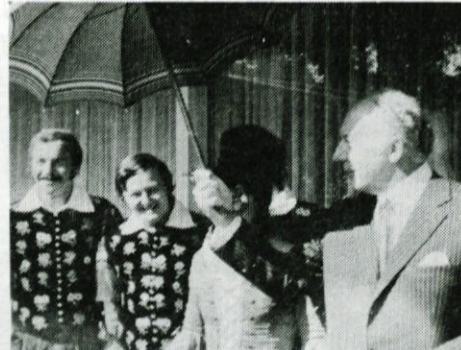
Prav takrat je v Litiji Oder mladih uprizorjal njegovo komedijo Komaj do srednjih vej, pa je bil tako prijazen, da je v lepi slovenščini napisal posvetilo tej mladi dramski družini.

Lepo se je spominjati vsega tega...

Ko sva od časa do časa pogledala skozi okno — mimo so drveli potniški in tovorni vlaki, da se je zatresla vsa stavba — sva se zavedla, kako vse teče, se spreminja. Ostane le tisto, kar je zapisano globoko v srcu, kar je v tebi sprožalo občutek lepote, zadovoljstva in pomiritve. Glasba je taka in Vili prav gotovo njen vneti privrženec.

Še veliko bi lahko govorila. O vsem. Pred vsem pa o njej. O glasbi. Pa so naju obveznosti klicale drugam. Naju silile, da sva si rekla: Pa še kdaj drugič. Saj je Vili Litijan z dušo in telesom. In se v svojo Litijo vedno rad vrača.

Pogovor zapisal: J. Sevljak, foto: GO

S srečanja z nekdanjim predsednikom ZRN Walterjem Scheelom

ŠE POMNITE, TOVARIŠI?

Piše:
Pavla Foršek Lavrinc

Spomini

V II. svetovni vojni je tudi naša vas Spodnji Preker preživljala hude čase. Kot vsi zavedni državljani smo se tudi mi, vaščani Prekra, uprli in zadali sovražniku udarce. V vseh večjih vaseh, tako tudi v naši, sta bili dobro organizirani mladinska organizacija in SKOJ. Vsi mladi smo se udeleževali nabiralnih in sabotažnih akcij. S temi, navidezno majhnimi akcijami pa smo sovražnika dodobra onemogočali.

Nekega jesenskega večera, leta 1943, smo se mladinci in skojevci odpravili na sabotažno akcijo v Ribče. Načrt je bil znan: prekopati moramo most Ribče-Senožeti. Bili smo oboroženi s krampi, lopatami, motikami, sekirami in žagami. To ni bilo naše edino orožje, za stražarja smo imeli pripravljeno celo puško. Podrli in požgali smo

smreke na cesto ter globoko prekopali most tako, da smo sovražniku za dalj časa zaprli pot proti Litiji.

Akcija je bila zelo uspešna, tega pa smo bili vsi najbolj veseli. Po uspešno opravljeni akciji smo se s srečo v srcih vračali nazaj v hrib. Peli smo partizanske in borbene pesmi in se veselili našega uspeha in zmage. Te akcije so se udeležili: Tonček Feliks, Jože Lavrič, Franc Kokalj, Francka Prosenč in Viktor Prosenč, Martin Nolimal, Slavko Uštar, Minka Krašovec, Dore Ribič, Ivan Lavrinc in jaz.

Glavna javka v naši vasi je bila v Prosenčevi hiši, po domače pri Užigu. Vsi člani družine so bili zavedni Slovenci, partizanom pa sta veliko pomagali zlasti hčerki Minka in Francka. Na javko so prihajali obveščevalci iz vseh smeri. Na javko k Francki pa je večkrat prišla tudi partizanka Vera, doma z Brega pri Litiji. Prosenčeva Francka je

bila zelo aktivna mladinka. Bila je prva pobudnica in organizatorica mladinske organizacije. Zelo je bila aktivna na terenu. Skupaj sva zbirali hrano in druge potrebščine za borce NOV. Hrano sva borcem nosili v košu tudi po eno uro v hrib v partizanske enote. Poleg vsega sva borcem tudi večkrat prali in kuhali, če je le bilo potrebno.

V vasi smo imeli redno mladinske in skojevske sestanke. Na njih smo reševali probleme, ki so bili za tisti čas najbolj pereči, in si zadajali nove naloge za akcije in pomoč našim borcem. Vsekakor pa se nismo na sestankih ukvarjali samo z resnimi stvarmi, ampak smo priredili tudi šaljive igrice. Ena najbolj smešnih je bila Ostrižena Micka. Napisala jo je Francka, igrali pa smo jo v naši hiši. Vsi vaščani so se od srca nasmejali in vsaj za trenutek pozabili na strahote vojne.

Sodelovali smo tudi na mi-

tingu v Veliki vasi v gasilskem domu. Tam smo peli partizanske pesmi in deklamirali, partizani pa so priredili skeče. Po mitingu je bila zabava s plesom. Zadaj za Prosenčevo prešo smo imeli svoj stenski časopis. Nanj smo pisali članke z različno vsebino in sveže novice ter se norčevali iz sovražnika. Zaradi lastne varnosti smo se podpisovali z izmišljenimi imeni.

V naših prekrskih gozdovih se je večkrat zadrževal tudi gl. štab NOV Slovenije. Imen nekaterih borcev se še dobro spominjam: Mitja Ribičič-Ciril, Peter Stante-Skala, Jože Krašovec-Matuška, Petruška... Tem borcem sva s Francko nosili hrano in novice.

Tako smo pomagali partizanom do avgusta 1944. Dne 15. 8. '44 so fašisti selili Spodnji Preker, Hrib in Zgornji Preker. Ljudi so odpeljali v taborišča, živino v Litijo, hiše pa so oropali in požgali!

Upokojenci se nam javljajo

Spoštovane tovarišice in tovariši upokojenci!

Dovolite mi, da vas v imenu izvršilnega odbora in v svojem imenu ob izteku leta 1989 pristočno pozdravim, in vam za želim mnogo sreče, zadovoljstva, predvsem pa zdravja v novem letu 1990.

Letošnji teden upokojencev je potekal od 24. do 30. septembra s pestrim programom. Prejšnje programe smo dopolnili še s tekmovanjem v košnji in grabljenju, tega tekmovanja se je udeležilo preko 50 upokojencev in upokojenk iz vseh društev. Dopolnili smo ga še s tekmovanjem v vlečenju vrvi, sodelovale so moške in ženske ekipe. Vrhunec tedna pa je bil zaključek v združenem domu v Jevnici. Udeležilo se ga je preko 350 upokojencev in upokojenk. Nastopili so pevski zbori iz Jevnice, Kresnic in pevci upokojenci, recitatorji in ansambel z Vač. Razpoloženje je bilo nepozabno, za to je poskrbel ansambel s svojo izbrano glasbo domačih viž.

Število upokojencev v občini

Litija je v rahlem porastu in je nad republiškim povprečjem. V letu 1989 nas je bilo 2746 ali okoli 16% celotnega prebivalstva. Od tega je bilo včlanjenih v društva 1719 upokojencev. To pomeni, da je nečlanov še 1027 ali 37,40%. Naša naloga je, da najdemo način, kako privabiti v društva še te upokojence.

naslednji problem so socialne razmere nekaterih kategorij upokojencev. Analize kažejo, da je od skupnega števila upokojencev v občini prejelo 76,34% upokojencev manj od povprečne pokojnice. To nas zavezuje, da bomo v času priprav na predvidene spremembe predpisov o pokojninskem in invalidskem zavarovanju dovolj aktivni.

To, kar so društva upokojencev in naša zveza dosegla s svojo dosedanja aktivnostjo, nas lahko hrabri, da nismo sami, da nas spremlja in podpira širša družbena skupnost; hkrati pa seveda skupnost pričakuje, da bomo še naprej aktivni kot do sedaj.

Dovolite mi, tovarišice in tovariši upokojenci, da se ob tej priložnosti v imenu Zveze društev

upokojencev občine Litija v našem in svojem imenu zahvalim družbenopolitičnim organizacijam in skupnostim za finančno pomoč. Posebna zahvala gre kolektivom Predilnice Litija, SCT Ljubljana TOZD IA Kresnice, Mercator in Kmetijski zadruzi Litija, Mesni industriji Litija, Gozdnemu obratu Litija, Kmetijski zadruzi Gabrovka-Dole, Mizarstvu

Gabrovka, Milošu Solomunu iz Grosuplje, Diskoteki Slovenija, Vesni in Milanu Šarbek, posebno pa se zahvaljujem samoupravnim organom, ki so v kakršnikoli obliki sodelovanja prispevali svoj delež za realizacijo našega programa v letu 1989.

Ob tej priliki želim vsem, ki so prispevali sredstva, veliko poslovnih uspehov v letu 1990, delavcem pa osebne sreče, zdravja in zadovoljstva.

Stanislav Upelj

*Rad imam tvojo rožo,
ko božaš jo z očmi,
vzgojila si jo zame
na grobu mojem naj leži!*

V SPOMIN

14. decembra sta minili dve leti, ko si nas za vedno zapustil dobri mož, ata in stari ata

**JOŽE
SEVLJAK**
iz Litije

Z vsakim dnem te bolj pogrešamo. Obujamo spomine na srečne dni, ko smo te še imeli. Lučke ljubezni in zahvale gorijo v naših srcih zate!

Vsi tvoji

*Srce tvoje je vse dalo,
kar je imelo, niti bilke
zase ni poželo.
Spomini nate pa živijo,
solze moje tvoj prerani
grob rosijo.*

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža,
atija, brata in starega ata

IVANA ZUPANČIČA iz Zg. Hotiča

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, govorniku Tinetu Penčurju, pevskemu zboru Kresnice, dr. Kolšku, sestri Mahkovčevi, Gasilskemu društvu za spremstvo in gospodu župniku za opravljen obred. Iskrena hvala vsem in vsakomur posebej, ki ste kakorkoli pomagali, v najtežjih trenutkih z nami sočustvovali in mu darovali cvetje. Hvala tudi vsem, ki ste ga v tako lepem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoči: žena Tinca, sin Jani, hčerki Marija in Valerija z družinami in drugo sorodstvo

*Ljubil si nas,
ljubil si dom,
zdaj pa brez tebe
je prazen naš dom.*

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega
moža, očeta in dedka

JANEZA MARNA

iz Velike Štange

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in vsem znancem za izrečeno sožalje in darovano cvetje. Hvala šmarskim pevcem za zapete žalostinke, hvala Zvonetu Končini za izrečene poslovilne besede, prav tako gospodu župniku za lepo opravljen obred. Hvala vsem, ki ste ga skupaj z nami pospremili na njegovi zadnji poti.

Žena Ivanka, hči Andreja ter sinova Janez in Bojan z družinama

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta,
brata, dedka in strica

JANEZA POTISKA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom, znancem in sodelavcem Lesne industrije Litija, IUUV Usnjarna Šmartno in Zavoda za izobraževanje in kulturo Litija za podarjeno cvetje, izražena sožalja ter spremstvo na njegovi zadnji poti. Prav posebno se zahvaljujemo Gasilskemu društvu Jablanica, g. župniku za opravljen obred, pevcem ter govorniku za tople besede slovesa.

Vsi njegovi

*Trpljenje kali dobroto,
katera pomaga slehernemu.*

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage mame, stare mame, sestre,
tete in svakinje

ALOJZIJE ZIDAR iz Cerovice 8

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, znancem, sovaščanom in prijateljem za izrečeno sožalje, darovano cvetje in pomoč. Hvala osebju ZD Litija, gospodu župniku za lepo opravljen obred in tolažilne besede, govorniku za poslovilni govor in vsem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.

Vsi njeni

ZAHVALA

Ob nenadni, bridki izgubi našega očeta in dedija

STANIMIRJA MARKIČA

se iskreno zahvaljujemo vsem za sočustvovanje, cvetje in spremstvo na zadnji poti. Posebej smo še hvaležni sostanovalcem in Nogometnemu klubu Litija za pomoč ter gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Žena Neža v imenu sorodstva

*Tišina, tišina jesenska, tišina.
Ostala z menoj je samo bolečina,
ostale z menoj so besede slovesa,
ko listje rumeno, ki pada z drevesa.*
(A. Gradnik)

ZAHVALA

Ob smrti našega dragega

BLAGOJA VUKOVIČA-BLAŽA dipl. ing. agr., borca NOV

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, ZB Litija levi breg, njegovim bivšim sodelavcem iz KK Ptuj, sodelavcem njegovih otrok, vsem sosedom, zlasti Čoparjevim in Jozlovim, za izražena sožalja, za cvetje, s katerim ste zasuli njegov prerani grob, za spremstvo na zadnji poti. Hvala govorniku A. Jesenšku za tople besede slovesa, moškemu pevskemu zboru iz Polšnika za zapete žalostinke, J. Setničarju za izvedeno »Tišino«. Vsem, ki ste mu bili v življenju dobri in ki ste kakorkoli počastili spomin na našega dragega pokojnika še enkrat naša iskrena zahvala.

žena Danica, otroci Borut z Vido, Vesna z Andrejem, Iztok z Nevenko, vnuki Blaž, Nenad, Matic, Ana, Živa, Maša, bratje in sestri z družinama

V SPOMIN

*7. decembra je minilo leto
žalosti, bolečine in praznine,
odkar te ni med nami,
dragi sin in bratec*

IZTOK JUVAN s Save

Hvala vsem, ki obiskujete njegov prerani grob, prinašate cvetje in prižigate svečke.

V svojih srcih te bomo nosili večno in ti ostajaš naš z zmeraj.

Tvojji: mami, ati, Metod in Simona

ZAHVALA

Ob smrti našega
ata, deda, pradedu

ANTONA SKOBETA

iz Ržišč 7, Vače

se zahvalujemo sorodnikom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja, darovano cvetje, sv. maše in vsem, ki ste ga v velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Posebna zahvala gospodu župniku za lep pogrebni obred, pevcem za zapete pesmi, ZB Vače, ČD Litija, zastavonošam, govorniku tov. Urbaniji ter Miri Mahkovec in Požarškovim za njihovo pomoč.

Hvala vsem!

Vsi njegovi

*Skrb, delo in trpljenje
tvoje je bilo življenje.
Bolečine in trpljenje si prestala,
zdaj boš v preranem grobu spala.*

ZAHVALA

Ob prerani in boleči
izgubi naše drage

MARIJE PAJER

iz Litije

se najiskrenejše zahvalujemo vsem sorodnikom, sosedom, in prijateljem za izražena sožalja, darovano cvetje in spremstvo na njeni zadnji poti. Hvala za trud v času njene bolezni osebju Zdravstvenega doma Litija ter doma Tisje. Hvala pevcem, govorniku Cirilu Golouhu ter trobentaču za zvoke Tišine.

Posebna hvala za nesebično pomoč Miri Mahkovec, Angelci Anžur, Marjanu Soncu ter Tonetu Hostniku.

Vsi njeni

*Solze, žalost, bolečina
te zbudila ni,
tiha, nema je gomila,
kjer počivaš mirno ti.*

(Narodna)

V SPOMIN

Novembra sta minili dve leti, odkar nas je
zapustila

ZVONKA BIRK

Cerovica 21,
Šmartno pri Litiji

Hvala vsem, ki stojite ob njenem preranem grobu.

Vsi njeni

*Jadra meglena so, bolna,
v njih šepetajo spomini.
Nič več ni sončnega čolna.
Solze ihtijo v tišini.*

(A. Škerl)

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi naše
ljubljenе mame in babice

JOŽEFE BOSTIČ

iz Zavrha 3,
Dole pri Litiji

se iskreno zahvalujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem, ki ste nam izrazili sožalje in delili z nami bolečino. Hvala g. župniku za lepo opravljen obred, govorniku Mirku Vrtačniku za poslovilne besede in MPZ iz Gabrovke za zapete žalostinke. Zahvaljujemo se tudi učencem in kolektivu OŠ Gabrovka-Dole, kolektivoma Koteks-Tobus in CP Ljubljana — sektor Litija, KO ZZB, GD in Društvu upokojencev Dole. Še enkrat hvala vsem, ki ste darovali cvetje in jo tako številno pospremili do njenega poslednjega domovanja.

Vsi njeni

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage žene, mame, stare
mame

MARIJE KRALJ

iz Konja pri Litiji

se iskreno zahvalujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem ter vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, ji darovali cvetje in nam izrekli sožalje. Še posebej se zahvaljujemo gospodu župniku za lepo opravljen obred in govornici Slavici Hauptman za izrečene tople besede. Še enkrat hvala vsem, ki ste sočustvovali z nami.

Žalujoči: mož Janez, sin Ivan z družino, hčerka Marija z družino ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob smrti moje mame, upokojene vzgojiteljice

FRANJE POTOKARJEVE

iz Litije

se zahvalujemo vsem, ki ste izrazili pisna in ustna sožalja, podarili cvetje ter jo pospremili na njeni zadnji poti. Posebno se zahvaljujem VVO Litija za besede slovesa, prav tako župniku Mastniku za lepo opravljen obred ter poslovilne besede.

Sin Danilo

*Ne jokajte na mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpela sem
in večni mir mi zaželite.*

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage mame in babice, ki
nas je zapustila v 92. letu starosti,

JOŽEFE SMREKAR

iz Preske nad Kostrevnico

se iskreno zahvalujemo sorodnikom, prijateljem in znancem za izražena sožalja in darovano cvetje. Hvala strežnemu osebju Doma Tisje, posebno sestri Cilki za požrtvovalno nego in lajšanje njene bolezni. Zahvaljujemo se sosedu Poglajnu za vso pomoč, gospodu župniku za opravljen pogrebni obred in vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti.

Vsi njeni

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moža, očeta, dedka ter pradedka

MARTINA ROJŠKA

iz Litije, Kidričeva 16

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in sosedom za izrečeno sožalje ter darovano cvetje.

Posebno se zahvaljujemo gospodu dekanu Antonu Masniku za lepo opravljen obred ter pevcem iz Trbovelj za zapete pesmi.

Vsi njegovi

*Hiti oblaček prek neba,
izgubi se in razblini,
spomin dobrote tvojih rok
nam v srcih ne premine.
(Vsi tvoji)*

ZAHVALA

V lepih jesenskih dneh je tiho odšla od nas
naša mama, stara mama in sestra

MARIJA BUCHMEISTER p. d. Gregčeva Mici

Zahvaljujemo se vsem znancem in prijateljem, ki ste nam segli v roko in z nami čustvovali, ji poklonili cvetke in jo spremili v njen zadnji tihi dom. Hvala govorniku za poslovilne besede, pevcem za zapete žalostinke in trobentaču za zaigrano Tišino.

Žalujemo: sin, hčerka ter brat z družinami

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža
očeta in starega očeta

IGNACA GROZNIKA iz Razbor št. 2

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja, darovano cvetje in spremstvo na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se Domu Tisju za nego v njegovih zadnjih dneh. Hvala gasilcem GD Kostrevnica, lovcem LD Šmartno, pogrebnikom. Iskrena hvala govorniku za poslovilne besede, pevcem za zapete žalostinke in gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Žalujemo: žena Lojzka in otroci Jože, Vida, Dara in Mojca z družinami

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage mame, stare mame,
prababice in tete

IVANE BRVAR iz Zavrstnika

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in vsem sovaščanom za izraženo sožalje, cvetje in sveče. Hvala tudi zdravstvenemu osebju, posebno sestri Bernardi. Zahvaljujemo se tudi gospodu župniku za lepo opravljen obred ter pevcem in vsem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.

Vsi domači

Izobraževanje

V tej rubriki vas bomo, spoštovani bralci, sprti seznanjali o novih oblikah izobraževanja na delavski univerzi. Tokrat bomo spregovorili nekaj besed o prekvalifikaciji v prodajalce iz drugih poklicnih strok. Ko bo časopis pred vami, bo pouk za to obliko sicer že potekal, vendar pa se boste lahko še priključili oddelku, če boste to želeli, in sicer do 31. 12. 1989.

Pogoj za vpis je končana dve ali triletna šola druge usmeritve. Slušatelji bodo morali opraviti šest do sedem izpitov. S tem si bodo pridobili izobrazbo prodajalca in s tem možnost zaposlitve v trgovini, predvsem pa možnost nadaljnega izobraževanja po programu komercialni tehnik, ki se bo pričelo v marcu prihodnjega leta.

Istočasno potekajo tudi priprave na povsem novo obliko, to je šolo za prodajalce (1. letnik), in šolo kovinarske usmeritve, smer oblikovalec kovin, IV. stopnja. O teh dveh oblikah preberite v naslednji številki.

**Zavod za izobraževanje in kulturo Litija
Delavska univerza
objavlja za šol. l. 1989/90**

RAZPIS

za vpis

I. v programe srednjega usmerjenega izobraževanja

1. strojna usmeritev

— program strojništvo, smer oblikovalec kovin, 1. letnik, SR, IV. stopnja

— program obratni strojni tehnik, 1. letnik, NAD, V. stopnja (šolanje traja 2 leti)

2. promet in zveze

— program vožnja motornega vozila, smer voznik-mehanik, 1. letnik, SR, IV. stopnja

— vpišejo se lahko kandidati s končano osnovno šolo (šolanje traja 2 leti in pol)

— vpišejo se lahko kandidati s končano šolo IV. stopnje (prekvalifikacija traja 6 mesecev)

3. poslovno-finančna in trgovinska dejavnost

— prodajalec, 1. letnik SR, IV. stopnja

— prodajalec (prekvalifikacija iz drugih poklicnih strok), SR, IV. stop.

— komercialni tehnik, NAD, V. stopnja (pogoj za vpis je končana šola za prodajalce, šolanje traja 2 leti)

II. v osnovno šolo za odrasle (od 6. do 8. razreda)

III. v programe strokovnofunkcionalnega izobraževanja (tečaje):

— tečaj lahke in težke gradbene mehanizacije

— tečaj za voznike viličarja

— tečaj tujih jezikov (nemški, angleški, italijanski)

— tečaj za skladiščnike

— začetni in nadaljevalni tečaj šivanja in krojenja

— tečaj za gostinske delavce

— tečaj iz varstva pri delu

— strojepisni tečaj

Vse informacije o posameznih oblikah izobraževanja dobite na delavski univerzi, Parmova 4, tel. 881-182, vsak dan od 8. do 12. ure in od 15. do 16. ure, ob sobotah od 9. do 10. ure.

IZ MATIČNEGA URADA

Poroke, rojstva, smrti...

V novembru se je na območju občine Litija rodilo 6 dečkov in 4 deklice. Na gradu Bogenšperk se je poročilo 18 parov, med njimi:

Flisek Janko, šofer iz Dvora pri Bogenšperku, in Rozina Marta, delavka z Mamolja, Bizjak Miran, delavec iz Kamnega Vrha, in Koci Marjanca, delavka iz Gradišča, Anžlovar Andrej, šofer iz Velikih Češnjic, in Dremelj Cvetka, prodajalka iz Petrušnje vasi, Pižmoht Anton, delavec iz Ljubljane, in Hribar Zvonka, aranžer iz Zavrstnika, Živko Romeo, prometni tehnik iz Titovega Velenja, in Babič Anica, ing. strojništva iz Titovega Velenja, Kastelic Franc, viličarist iz Trebnjega, in Novak Marta, gradbeni tehnik iz Trebnjega, Pikelj Igor, vzgojitelj iz Zagorja ob Savi, Škrabar Stanislava, strojni tehnik iz Zagorja ob Savi, Virant Andrej, jamski električar iz Hrastnika, in Pavlič Mirjam, delavka iz Hrastnika, Pečnik Joško, strugar iz Šklendrovca, in Čop Irena, delavka iz Šklendrovca, Pikl Franc, elektrotehnik iz Zagorja ob Savi, in Peček Marija, elektrotehnik iz Kisovca, Vidmar Janez, mehanik iz Prevel, in Tomc Branka, prodajalka iz Litije, Vencelj Stanko, poslovodja iz Trebnjega, in Mežan Ivanka, učiteljica iz Trebnjega, Krasnič Zlatko, agronom iz Ljubljane, in Kočevar Darja, dipl. biolog iz Ljubljane, Košir Mihael, svobodni kult. delavec iz Novega mesta, in Rajer Saša, odvetniška pripravnica iz Ljubljane.

Umrli v novembru: Zidar Alojzija, 80 let, iz Cerovice, Peklar Kranjc Ernestina, 70 let, iz Kresnic, Brovč Anton, 80 let, iz Litije, Zupančič Janez, 66 let, iz Zgornjega Hotiča, Dolinšek Neža, 76 let, iz Dolgega Brda, Zajc Peter Franc, 49 let, iz Gorenjega Loga, Grčar Mihael, 88 let, iz Gornjih Jelenj, Hribar Jožefa, 72 let, iz Litije, Groznik Jakob, 67 let, iz Litije, Potokar Frančiška, 85 let, iz Litije, Vuković Blagoje, 62 let, iz Litije, Jan Danica Marija, 69 let, iz Zavrstnika, Govekar Marija, 86 let, iz Šmartna pri Litiji.

Iz enote s prilagojenim programom

Čas je hitrejši kot mi, mesec september pa je minil tako delovno, da nismo uspeli uresničiti naloge, ki smo si jo postavili ob koncu lanskega šolskega leta. Takrat smo rekli, da bomo objavili sestavke o življenju na morju. 21. junija smo se namreč zelo zadovoljni, zdravi, polni novih spoznanj in doživetij vrnili iz šole v naravi. Teden dni smo preživeli v Pineti, v počitniškem domu Predilnice Litija. Dve leti smo namensko varčevali denar, ki smo ga dobili za star papir, za izdelke TP, nagrade za proizvodno delo, in tako nam je uspelo, da je bil prispevek staršev v povprečju le 13 starih milijonov na otroka za vse stroške tedenskega bivanja ob morju. Naše zadovoljstvo je bilo v tem, da so šli na morje prav vsi učenci Enote s prilagojenim programom, kar se še nikoli ni zgodilo.

Do zaslužka so nam pomagali vsi,

ki so prav za nas hranili star papir, IU Šmartno in Predilnica Litija pa vsako leto pred 8. marcem odkupita naše izdelke. Še enkrat moram omeniti našo Predilnico. Čeprav veljamo šolarji za preživahne, za mlade, ki ostale lahko motimo, so nas zopet sprejeli, in to po ceni, ki smo jo zmogli. Koristno in prijetno je bilo v lesenih hišicah, med pinjami in med prijaznim domskim osebjem ter tov. upravnikom, ki je rad stregel našim posebnostim. Za učence, starše, tovarišice in šolo se (sicer pozno) prav pristočno zahvaljujemo vsem. Otroci pa so zapisali svoja doživetja, ki potrjujejo, da je prav, če včasih prestopimo sami sebe in uresničujemo tudi tako zvani B program. Trud je poplačan v vprašanjih: »Kdaj bomo šli zopet na morje?«

Vodja enote:
Zlata Agrež

Plesna skupina »F«

Plesna skupina »F« iz Litije bo letos praznovala prvo leto obstoja. Noveembra lani smo se dekleta pod vodstvom tov. Mojce Intihar dogovorile, da bomo sestavile plesno skupino s štirimi člani. Naš prvi ples je bil sestavljen na italijansko pesem DI ETA CHI TA, s katerim smo nastopile na šolski proslavi. Vaje smo imele enkrat tedensko, repertoar plesnih točk se je večal, pa tudi število članov, saj smo k skupini pritegnile tudi fante. Skupina je štela že osem članov.

Po novem letu se je število naših nastopov večalo. Prvi nastop izven šolskih prireditev je bil 21. aprila letos v Gabrovki, kjer se je odvijalo občinsko srečanje plesnih skupin. Skupina je požela veliko uspeha s plesoma Dirty Diana in James Bond, zato se je opogumila ter se udeležila Zasavskega plesnega prvenstva 22. aprila v Trbovljah. Na veliko presenečenje je skupina s plesom House of

Mistic Lights dosegla 3. mesto v show danceu. Čakalo nas je zato še več dela, vadile smo štiri ure tedensko, istočasno pa smo dobile še več volje in elana. Maja in junija se je zvrstilo še šest nastopov, od katerih velja omeniti sodelovanje na Rallyju veteranov s šestimi plesnimi točkami in sodelovanje na državnem prvenstvu v show danceu na Bledu 24. 6. letos, kjer smo pri mladincih dosegli drugo mesto.

Vse to se je dogajalo od noveembra lani pa do junija letos — torej devet plesnih točk in skupaj štirinajst nastopov.

Z novim šolskim letom smo plesno skupino »F« razširili in razdelili v dve skupini. Skupina mlajših članov šteje dvanajst deklic iz 3. in 4. razredov, skupina starejših pa ima devetnajst članov.

Upamo, da bo naše delo tudi v bodoče tako uspešno, saj delamo predvsem s srcem in dobro voljo.

Člani PS »F« OŠ DKT Litija

Drugačen športni dan

Verjetno je bila anketa vzrok, da smo učenci 1.r. letos izvedli drugi športni dan drugače. Ogleдали smo si Firmovo kmetijo v Podšentjurju. Očka Franci je v anketi na vprašanje »ali bi bili pripravljene kakršnokoli dejavnost predstaviti otrokom ali staršem« pozitivno odgovoril in nam priskočil na pomoč. Takoj smo izkoristili to priložnost in se 17. 10. ob 9. uri odpravili na kmetijo. Tu živijo in delajo prijazni ljudje. Ni jim bilo žal časa, ki so ga namenili prvošolcem, v kratkem času so nam pokazali, kako poteka jesensko delo na kmetiji z uporabo vseh strojev, ki jih imajo. Tudi očkova sestra Marija je pomagala. S svojimi dolgoletnimi izkuš-

njami je vse podkrepil dedek Franc. Gospodinja Marija nas je vse skupaj povabila na dobro pehtranovo potico in domač kruh.

Spoštujemo vaše delo in vam želimo še veliko takšnih uspehov. Ostanite tako prijazni in nasmejani vse svoje življenje, nam pa omogočite, da se od vas vsaj delček tega naučimo. Še se bomo vračali, le če nas boste pripravljene sprejeti.

Z obljubo, da se naučimo pesmico »Na kmetiji je lepo« in da jo drugo leto skupaj zapojemo, smo se veseli razšli.

Hvala vam!

Hvaležni prvošolčki
s svojimi tovarišicami
na stari šoli

Z ladjo ob naši obali

V nedeljo zjutraj smo šli v Novigrad na izlet. Hodili smo hitro, ker nas je ob devetih čakala ladja. Prišli smo v pristanišče, gledali in ugibali, katera ladja nas čaka. Vkrkali smo se, se zagnali na klopce in čakali, kaj bo. Motor je zaropotal in morje se je penilo in škropilo. Pluli smo med otoki, v zalive in okoli polotokov. Ogledovali smo obalo s kopalci, valove, jadrnice in včasih smo videli tudi morsko dno. Kapitan je dovolil, da smo tudi mi vozili ladjo, on pa je pripravil pesmi o morju, ki smo jih radi poslušali. Sonce je sijalo, tovarišica nas je slikala in ena ura vožnje je hitro minila. Še bi se vozili, a morali smo na obalo. Tam pa bi najraje kar ostali, ker smo zagledali avtomobilčke in razne igre. Izlet je bil lep.

Kanduč Tanja, 8.r

Ob koncu težavne poti

Koliko dela, truda in volje je bilo vložena v projekt Avstralija. Kolikokrat me je že minilo ali pa sem si mislil, da ne bo iz vsega tega nič. Če se le spomnim, kaj vse je bilo treba storiti, me popade groza. A sedaj verjamem v to. Verjamem, da sva z ženo »šnofala« po rovu za opali. Da sva s tesnobo v srcu peljala mimo table z napisom »naslednja črpalka 270 km«. Da sva ob cesti gledala skakajoče kenguruje, bežeče noje in gomazeče kušarje in da sem stal na najvišjem vrhu Avstralije Mt. Kosciusku.

Poletje si je podalo roko s poletjem — vsaj zame. Občudoval sem mladce z deskami na valovih Surfers paradise na Zlati obali in stal na najvzhodnejši točki Avstralije. Rit sem drgnil ob mehak Kawin sedež, ki pa počasi postane vse trši. Občutil sem ysako krivino ceste, ki se vleče kot kača po vsej vzhodni obali, preklinjal vsako kolonjo v kolovoznih poteh in bolečine v križu. Bal sem se zahrbtnih lukenj, ki so včasih široke kot cesta, napolnjene s prahom in peskom skoraj do kolen. Vriskal sem ob potokih znoja po mojem hrbtu, nastavljal hrbet pekočemu puščavskemu soncu, ko sem ril po skalah in iskal bogate kovine.

Nepozabni so najbolj garaški dnevi, katerih tropsko plačilo je bil kdaj do vrha poln bazen pod palmo in

obris coconuta v zvezdnem nebu. Nepozabni so darwinski sončni zahodi na obali, klici galebcev, ki tu zaključujejo svoj dan, kot množica ljudi, ki vidi lepoto sončnih žarkov v lomljenju svetlobe s hlapi, smogom in milijardami puščavskih drobcev nad horizontom.

Nikdar ne morejo biti pozabljene noči, prespane na barki sredi reke, polne krokodilov, in tistih tihih rečnih rokavov, polnih življenja, ki se rojeva in umira sproti.

Nepozabne so nagajive otroške oči izpod črnih domorodskih čel in bela nasmejana usta otroške razigrane sproščenosti, ki tli v ljudeh, povezanih z naravo. Še vedno slišim otroški smeh in čofotanje vode, v kateri se kopljejo tako rekoč v družbi krokodilov.

Kako napačno se je kovati v zvezde. Pogled na primitivno ljudstvo ti zbistri razum, odpre oko, da smo le drobci te narave.

Pomembnost vode... Zanimarjiva stvar, življenjskega pomena. Enkratna spozaba in konec lepih sanj o zlatu, diamantih.

Življenjske resnice, katerih te oropa enolični vsakdan. Pozabljam, kdo smo in kaj sploh smo. Življenje je

dirka. In daj že enkrat, ustavi se vendar. Zabredi v puščavo. Nobena knjiga ti ne more pričarati tistih lepih puščavskih sončnih zahodov. Ustavi se vendar enkrat v samotni in se vprašaj — kdo si in kam tako hitiš?!

Čeprav si za marsikoga morda ekscentrik, ko se podajaš v take kraje, tam uzreš človeka, sorodno dušo,

morda premožnega buržuja, ki se je prišel keset pred svetom. Prišel se je vprašat v svet sredi nič, kdo si in kam tako hitiš?! Prav tu, v samotnih prostranstvih, kjer oko ne zazna konca, so odgovori. A žal se je treba vrniti v svet ropota, strojev, časa. Kakšna škoda! A marsikdo priseže si pod goro. Nazaj pridem, sem, kjer čas podaja roko času brez meja. Le sončni vzhod, pekoče sonce in zaton. Obupen krik puščavske ptice, sik pod skaljo in na tisoče življenj, ki dajejo pečat divjini, volji po življenju.

Drugo leto Biatlon GEOSS

Organizatorji športnih prireditev, ki so povezane z GEOSS-om, so se odločili, da bodo namesto razdrobljenih posamičnih akcij občanom in vsem Slovincem ponudili eno samo športno akcijo, ki pa bo obsežna in odmevna — zaenkrat so se odločili za Biatlon GEOSS. Torej, namesto dosedanjih kolesarskih, rolnarskih in tekaških vzponov bo ena sama prireditev, ki bo združila kolesarjenje in tek — biatlon. Da pa ne bo tovrstna ponudba v občini v bodoče okrnjena, pripravljajo pri TVD Partizan Litija več akcij, ki bodo namenjene našim občanom in bodo organizirane pogosteje ter v različnih aktivnostih (tek, hoja, kolesarjenje itd.).

Biatlon GEOSS bo imel tako tekmovalni kot množično rekreacijski namen, vsak udeleženec ga bo jemal tako, kot se mu bo zahotelo. Vendar pa bo ta preizkušnja vseeno zahtevala dobro pripravljenost in redno vadbo, kar je pravzaprav tudi osnovni cilj tovrstnih prireditev. Biatlon GEOSS bo sestavljen iz kolesarjenja od Litije do GEOSS-a, tako kot doslej, in teka (hoje) po pogorju Slivne. Udeleženci bodo lahko samo kolesarili, lahko pa tudi nadaljevali s tekom. Prireditev bo imela vselovenski značaj in bo privabljala vse tiste Slovence, ki živijo aktivno in zdravo. Tudi zamejski Slovenci bodo vabljeni. Skratka, namen je v tem, da bi osvojitev medalje Biatlon GEOSS vsakomur pomenila velik dosežek, zmago nad samim seboj in nad vsemi tegobami današnjega življenja. Hkrati pa bo prireditev krepila tudi narodno zavest Slovencev, saj se bo odvijala v GEOSS-u, geometričnem središču Slovenije, ki je postal pravzaprav že kar eden izmed simbolov Slovencev. Tudi celotna vsebina dela Projekta Vače 81 bo s tem še bolj odprta in predstavljena javnosti. Organizatorji računajo na množično udeležbo na tej prireditvi, ki bo prvič izvedena 24. junija prihodnje leto, torej na prvo nedeljo po kresni noči. Torej, časa imajo oboji še dovolj: organizatorji za temeljite priprave in udeleženci, da se prično že sedaj redno pripravljati in da takšen način življenja obdržijo tudi vnaprej.

T. B.

NOVO•NOVO•NOVO•NOVO•NOVO•NOVO

OBVESTILO

Obveščamo cenjene potrošnike, da je podružnica SKZ Litija pripravljena posredovati organiziran nakup kmetijskih pridelkov na kmetiji. Razloga za to sta dva:

1. Zaradi visoke cene hrane v trgovini, ki je že skoraj nedostopna za kupca, s tem ponujamo možnost cenejšega nakupa hrane.
2. S takim pristopom hočemo opozoriti na monopol posredništva in se obračamo proti monopolu.

Tako, na potezi ste potrošniki. Vaša naloga je le, da izpolnite ta kupon in navedete vrsto kmetijskega pridelka za katerega se zanimate. Prijave pošljite na OK ZSMS Litija, Ponoviška c. 6, LITIJA, s pripisom ZA KMEČKO ZVEZO.

SE PRIPOROČAMO!
 ODBOR ZA INFORMIRANJE PRI SKZ LITIJA

KUPON

Ime in priimek:

Naslov:

Pridelek, za katerega se priporočate:

Oddaljenost, ki vam je dosegljiva

NOVO•NOVO•NOVO•NOVO•NOVO•NOVO

Iztekla se je druga akcija »Zdravo«

Letošnja akcija ZDRAVO, ki jo vodi Zveza telesnokulturnih organizacij Litija v okviru vselovenske akcije Razgibajmo življenje s sloganom SONCE—VODA—ZRAK—SVOBODA, se je iztekla. Ponudba je bila sestavljena iz hoje, teka in kolesarjenja, pri čemer je bilo treba opraviti dve tekaški preizkušnji (ali eno daljšo), eno kolesarsko in dve v hoji. Udeležencev je bilo letos prijavljenih več kot lani, točno število tistih, ki so akcijo tudi uspešno zaključili, pa bo znano, ko bo Odbor za množično športno rekreativno dejavnost pri ZTKO zbral vse kartone z vpisanimi in potrjenimi akcijami. Podelitev medalj bo januarja prihodnje leto, akcija pa se bo nadaljevala tudi v letu 1990.

T. B.

ROKOMET

Več od pričakovanj

Končan je jesenski del prvenstva v SRL (slovenski rokometni ligi), v kateri po enoletnem premoru spet nastopa ekipa RK IUUV USNJAR. Start v novi ligi je kar obetaven. Po uvodni zmagi v Trbovljah z STT Rudarjem in porazom doma z Inlesom je moštvo pričelo nizati zmage. Kar po vrsti so padali vsi nasprotniki doma in na tujem. Moštvo IUUV Usnjarja je že po petem kolu prevzelo vodstvo na lestvici in ga obdržalo vse do zadnjega jesenskega kola, ko je v derbiju prvenstva izgubilo tekmo s Slovenj Gradcem. Jesenski del prvenstva je moštvo tako zaključilo z odličnim drugim mestom v SRL, kar je vsekakor nad pričakovanji.

Lestvica jesenskega dela prvenstva v SRL:

1. Slovenj Gradec	11	7	2	2	284:245	16
2. IUUV USNJAR	11	7	1	3	276:257	15
3. STT Rudar	11	7	1	3	260:255	15
4. Termopol	11	7	0	4	224:210	14
5. Inles Riko	11	6	1	4	269:245	13
6. Ajdovščina	11	6	1	4	236:239	13
7. Jadran	11	6	0	5	259:249	12
8. Ferrotehna	11	4	1	6	268:271	9
9. Krško	11	4	0	7	245:280	8
10. Pomurka Bakovci	11	3	1	7	279:283	7
11. Ormož	11	3	0	8	221:257	6
12. Prule	11	1	2	8	232:259	4

IUV Usnjar je pravzaprav »brezdomec«, saj propozicije v SRL razen začetnih jesenskih in poznih spomladanskih ne dovoljujejo igranja na prostem. »Domači« teren je tako postala športna dvorana v Trebnjem, kjer so tamkajšnji športni delavci IUUV Usnjarju omogočili igranje prvenstvenih rokometnih tekem, in to za nižjo najemnino, kot pa je v naših (manjših) telovadnicah. Vendar pa so bile tudi tekme v Trebnjem dobro obiskane, najzvestejši del gledalcev je moštvo spremljal doma in zunaj in ga spodbujal k dobrim igram.

Spomladi se bo prvenstvo nadaljevalo z derbijem med drugouvršenim IUUV Usnjarjem in tretjim STT Rudarjem iz Trbovelj, kar bo tudi zasavski derbi. Tekma bo seveda v Trebnjem. Že po prvem spomladanskem kolu, ki se bo odigralo konec marca, se utegne stanje na lestvici spet bistveno spremeniti. IUUV Usnjar lahko spet prevzame vodstvo, ob najneugodnejšem razpletu pa lahko zdrkne za par mest navzdol.

Mladinci in pionirji uspešni

Mladinsko moštvo IUUV Usnjarja je igralo v republiški ligi — jug. V tem moštvu so igrali perspektivni mladi rokometarji, ki bodo — vsaj nekateri — že spomladi kandidirali za mesta v članskem moštvu. Čeprav ni bil cilj tega

moštva v visokem plasmaju, so mladinci kljub temu zasedli mesto tik pod vrhom lestvice.

Tudi dve ekipi pionirjev sta redno igrali v Zasavski ligi. Tako mlajši kot starejši pionirji so osvojili prvi mesti v tekmovanju, kar potrjuje tradicijo dobrega dela s pionirji v tem klubu.

Tudi reprezentanti

Skorajda ni sezone, da IUUV Usnjar ne bi imel nekaj svojih igralcev v reprezentancah SRS. V jesenskem delu prvenstva so v mladinski reprezentanci Slovenije igrali Doblekar, Kos in Mandelj. Slednji je decembra odšel v JLA. Zlatko Kolar pa je bil uvrščen v člansko reprezentanco Slovenije, ki bo igrala sredi decembra v okviru proslav 40-letnice RZS.

Kako naprej?

Igranje v SRL zahteva mnogo dela. Poleg dobrega moštva, igralskega zaledja (mladinci, pionirji), trenerjev in organizatorjev mora klub imeti tudi dobro upravo, ki je sposobna usklajevati in voditi vse aktivnosti, ki jih ni malo, obenem pa zagotoviti dovolj finančnih sredstev za izvajanje programa. Prav na področju zbiranja denarja venomer vlada negotovost in nenehno je pod vprašajem izvajanje dogovorjenega in sprejetega programa. V jesenskem delu prvenstva je klub finančno »prišel skozi«, zahvaljujoč predvsem glavnemu

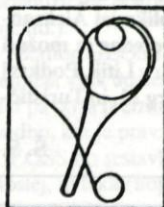
sponzorju IUUV in mnogim drugim organizacijam in zasebnikom. Kaže, da se bo moral tudi RK IUUV Usnjar v bodoče organizirati podjetniško in še bolj razviti marketing službo, saj sistemska sredstva (pod ZTKO) še zdaleč ne zadoščajo za izvedbo programov (npr. mesečna dotacija ZTKO zadošča zgolj za plačilo prevoza do Murske Sobotne...). Kako bo v bodoče s financiranjem družbenih dejavnosti, pa nihče točno ne ve. Povrhu vsega pa inflacija izniči vsak dinar, ki ni takoj uporabljen, tako da se klub ne bori samo z moštvom na igrišču, ampak (žal) čedalje bolj tudi v borbah izven njega. No, pa kljub temu se dajo vse težave premagati, samo če so ljudje za to. Upajmo, da bomo tudi v bodoče imeli v občini kvaliteten rokomet.

Možnosti?

V letošnjem prvenstvu je dobila ekipa IUUV Usnjar izjemne možnosti za vi-

sok plasma na lestvici SRL. Toda v športu je vedno prisoten »če« ... Torej, če bi v zadnjem jesenskem kolu IUUV Usnjar doma (v Trebnjem) premagal Slovenj Gradec, bi imel tri točke naskoka pred nadaljevanjem prvenstva spomladi naslednje leto in s tem lepe možnosti za 1. mesto. Tako pa bo sedaj morala ekipa za osvojitve prvega mesta osvojiti vse realno možne točke, kar pomeni, da morajo rokometarji IUUV Usnjarja doma zmagati vse tekme, poleg tega pa še vsaj dve na tujem. Ob pričakovanih rezultatih drugih tekem in ne prehudi »kuhinji« je torej prvo mesto še vedno dosegljivo, vendar mnogo težje kot bi to bilo ob eventualni zmagi s Slovenj Gradcem. Sedaj bo glavna skrb vodstva ekipe in kluba usmerjena na spomladanski del prvenstva. Pripraviti se bo treba zares dobro, če bi hoteli poseči po vnovični osvojitvi 1. mesta, ki so ga osvojili leta 1984.

T. B.

Spoštovani prijatelji tenisa

Glede na veliko zanimanje za igranje tenisa in veliko povpraševanje po letnih kartah smo se odločili, da vam ponudimo štiri različne vrste letnih kart:

- **karta A** vam nudi 2 uri igranja na teden z določenim terminom po vaši želji in članstvo v klubu AS,
- **karta B** vam nudi 2 uri igranja na teden brez določenega termina in morate vsak termin rezervirati vnaprej ter članstvo v klubu AS,
- **karta C** vam nudi 1 uro igranja na teden brez določenega termina in članstvo v klubu AS,
- **karta D** vam nudi članstvo v teniški klubu AS.

Članom kluba nudimo:

- 10% popusta pri igralnih urah izven aranžmana A, B in C,
- 10% popusta pri udeležbi na tečajih,
- možnost cenejšega nakupa teniške opreme priznanih izdelovalcev.

Karte A, B, C in D niso prenosljive na druge osebe. Izjemoma karta A lahko služi kot skupinska karta (sindikati, organizacije, društva ipd.) Za vse obiskovalce teniškega parka AS bodo na voljo osvežilni napitki. Poleg tega pa bo na voljo garderoba s prho in WC.

Rezervacije sprejema od 1. 12. 1989 dalje Stane Kokalj v trgovini Merkur, tel. 881-815.

Tenis park AS

Slavko PALČIČ KNJIGOVODSTVO Svetovanje, zastopanje

Litija, C. kom. Staneta 5
Telefon: 882-958

Cenjene stranke obveščam, da bom pričel s 1. 1. 1990 opravljati:

- **KNJIGOVODSTVO**, natančno in ažurno,
- **SVETOVANJE**, kaj je za vas v gori predpisov najboljše,
- **ZASTOPANJE**, kadar vam čas ali slabo počutje tega ne dopušča.

Obiščite me na gornjem naslovu, še prej pa se najavite po telefonu. Ne bo vam žal.

GLASILO OBČANOV

Ustanovitelj: Občinska konferenca SZDL Litija. Glavni urednik: Andrej Kralj. Ureja uredniški odbor: Jože Sevljak (odgovorni urednik), Mija Bernik, Dušan Gnezda, Franc Končar, Marina Krnel, Gorazd Mayretič, Slavko Rokavec, Marjan Šuštaršič, Boris Žužek, Jelka Belec (lektorica Glasila občanov). Predsednik izdajateljskega sveta: Miro Kaplja. Oblikovanje in tehnično urejanje: Drago Pečenik. Priprava za tisk: DIC, TOZD Grafika Novo mesto. Tisk: A. Jovanovič, Litija. Naslov uredništva: Litija, Parmova 9, tel.: 881-102. Nenaročenih fotografij in rokopisov ne vračamo. Časopis prejema vsa gospodinjstva v občini brezplačno na dom.